

KIELI KESKUS TELUA

4/1994

Language Centre News

Kolumninvaltaajat	1
Metakognitio ja lukeminen vieraalla kielellä Helena Valtanen	3
Tekun kielenopetus haasteiden edessä - kokit kertovat Esko Johnson - Osmo Kelhä	6
Understanding change David B. Bullivant	10
KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY	
Kulttuurien kohtaaminen Minilekter	15 18
TIEDOTUKSIA - INFORMATION	
Korkeakoulujen kielikeskus tiedottaa	20
Nauhoitepalvelu tiedottaa	21

KIELIKESKUSTELUA

Language Centre News

Julkaisija:

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
PL 35
40351 Jyväskylä
Telefax 941-603 521

Vastaava

toimittaja:

Hannele Dufva
puh. 941-603 535
E-mail: dufva@finjyu.bitnet

Toimittajat:

Minna-Riitta Luukka
puh. 941-603 533
E-mail: luukka@finjyu.bitnet

Sabine Ylönen

tel. 941-603 534
E-mail: sabyl@jylk.jyu.fi,
sabyl@tukki.jyu.fi

Ilmoitukset:

Helena Valtanen
puh. 941-603 542
E-mail: valtanen@jyu.fi

Ilmestyy 10 kertaa vuodessa
Tilaushinnat 1994:
Vuosikerta 100 mk
Ulkomaat 150 mk

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 1000 mk
1/2 s. 500 mk
Materiaalin tulee olla toimittuksessa ilmestymiskuukautta edeltävän kuun 15. päivään mennessä.

KOLUMNINVALTAAJAT

Ylös ja yrittämään!

Kevätauringon kirkkaassa kimmellyksessä alkaa pälvipaikoilta paljastua laman liki lävistämiä lingvistejä, joiden on aika karistaa kainoutensa ja ryhtyä röyhistämään rintojaan. Jokaisen suomalaisen kansalaisvelvollisuus on nyt työllistää itse itsensä ja ryhtyä yrittäjäksi. Vaikka sitten spurtti- tai starttirahan turvin. Spekulaatioherkkien ja haaveilevien humanistien vahvin puoli ei yleensä ole ollut

riipeä toimeliaisuus ja uudistumishalu. Kun hätä on todellinen, on apukin lähellä: konsulttitoimisto Kielinikkarit Oy tarjoaa innovointiapua, yritysideoita ja yrittäjäkoulutusta kaikille työttömäksi jääneille tai työttömyysuhan alaisille kielentutkijoille ja -opettajille. Kas tässä:

Eko on in, senhän näkee kevään vaatetustrendeistäkin. Ekolingvistisesti ajattelevien kannattaa satsata kielidiversiteetin suojeluun ja kuolevien kielten elvytykseen (ellei onnistu, voi aina perustaa kielihautaustoimiston). Pragmaattisen suuntautuneet voivat opettaa eläinviestintää, esimerkiksi lampoladiskurssit ovat todella mielenkiintoisia. Tai voi ryhtyä torilla myymään omatekoisia kielikukkastauluja. Kielenkierrätyskeskuksessa voisi uusiokäyttää hylättyjä kieliä tai kalevalaista umpisuomea. Ekotietoisten kielihmisten oma lehti kaipaa myös perustajaansa - voisiko se olla nimeltään esimerkiksi Greenspeak?

Eurooppa odottelee edelleen kieli pitkällä suomalaisia. Kääntäjät voisivat löytää uusia leipäpuita ja yhdistää voimansa tietokone-lingvistien kanssa esimerkiksi eurojargonin konekäännöspalvelutoimistoksi - tarvitaanhan direktiivejä joka sikalassa ympäri Euroopan, niin Äänekoskella kuin Makedoniassakin. Tulkkeja tarvitaan joka lähtöön: varmintä on etsiä hyviä kieliyhdistelmiä kuten kolttasaame - sloveeni tai bretoni - puola.

Myös kotimaassa on töitä. Alioikeuskäytännöt ovat uudistuneet, ja jokamiehellä on puhujanlahjoilleen käyttöä. Oikeussalit odottavat viestinnän tutkijoita käytännön kentälle: tuomareille voidaan järjestää retoriikkakursseja ja syytetyille sumutusneuvontaa. Luontevaa olisi yhteistyö nonverbaalisen viestinnän ammattilaisen kanssa: puolesta riippuen voitaisiin avustaa valehtemaan luotettavasti tai huomaamaan valehtelijat.

Kielenparannusta ei voi koskaan olla tarpeeksi. Näppärät kielitieteilijäneidit voisivat perustaa yhteisyrityksen, jossa yhtyisivät kielisiivoomon ja kielikosmetologin toiminnot. Yritys voisi tarjota monipuolisia palvelujaan valtiolle, kunnille, yrityksille *Puhdistamme puheenne, kaunistamme kielenne* -periaatteella.

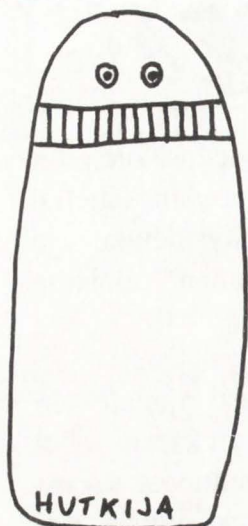
Tervetuloa siis yrittäjähenkiseen graduate schooliimme kurssikeskus Kielenpään, jossa toimii myös kielikylpylä Pragma Bath. Kylpyjä tarjotaan sekä turkiksi että suomeksi. Aivan välittömässä läheisyydessä on hiihtokeskus Chom Ski mainioine laskettelurinteineen. Tunnuslauseemme on: *Have a Nice Halliday!*

PS Ellet keksi mitään muuta, ryhdy vapaaksi kaunokirjailijaksi ja/tai ala tarjota pakinoita epämääräisiin lehtiin. Kuten tekivät taas

Dumsky ja Lukoff

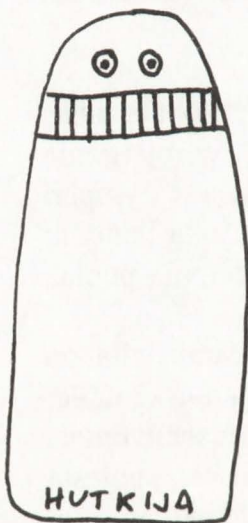
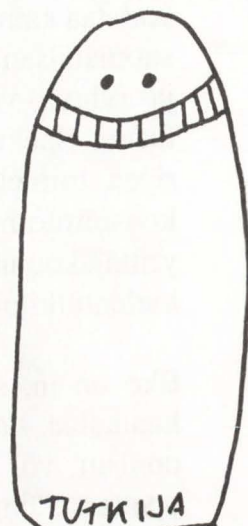

ON HUTKIMUKSEN AIKA

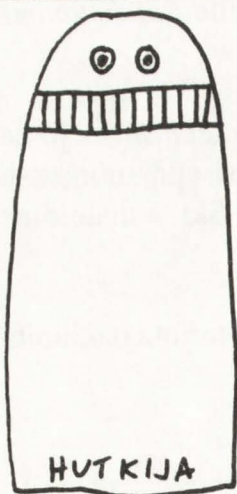
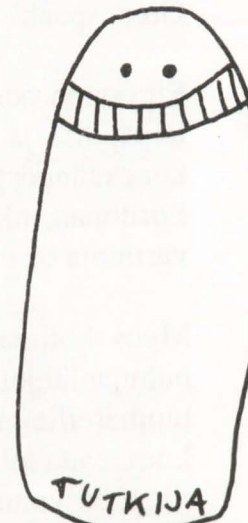
- Kauheeta millasii kirjoja nykyään julkastaan. Sellasista asioista. Ja vielä suomeks!

- Ai miten niin? Mistä kirjasta sä puhut?

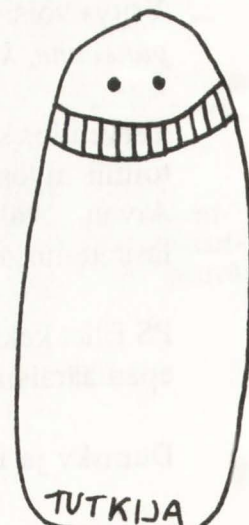
- No siitä yhdestä. Ku Siinon niistä, sellasia sanoja!

- mitä sä tarkoitat?

- Ja vielä kielentutkijat asialla! Emmä vaan kehtais ruveta sellasia kyseleen!

- Ai sä puhut siitä SEKSISANAKIRJASTA!

METAKOGNITIO JA LUKEMINEN VIERAALLA KIELELLÄ

Helena Valtanen
Korkeakoulujen kielikeskus

Kognitiivisen näkemyksen mukaan lukeminen on aktiivinen prosessi, joka edellyttää lukijalta monenlaisia tietoja ja taitoja, kuten automaattisia sanantunnistustaitoja, sanaston ja rakenteiden hallintaa, erilaisten tekstien diskurssirakenteen tuntemista, yleistietoja ja taustatietoja käsiteltävästä asiasta sekä toimivia lukustrategioita. Lisäksi hän tarvitsee kehittyneitä metakognitiivisia valmiuksia eli tietoa omista kognitiivisista resursseistaan sekä taitoa monitoroida ymmärtämistä ja säännellä strategioiden käyttöä.

Metakognitiivisten taitojen hallintaa pidetäänkin eräänä heikot ja hyvät lukijat erottavana tekijänä. Hyvät lukijat osaavat heikkoja paremmin päätellä milloin ja miten hyvin he ovat ymmärtäneet lukemansa. He ovat tietoisia lukustrategioista, joita he myös käyttävät joustavammin, ottaen esimerkiksi huomioon tekstityypin sekä lukemisen tarkoituksen (Block 1986). Tottuneet lukijat seuraavat ymmärtämistään melko automaattisesti ja ymmärtämisongelman havaitessaan he osaavat sen myös selvittää (Block 1986; Casanave 1988). Ymmärtämisen monitorointi onkin erityisen tärkeää vieraalla kielellä luettaessa, koska silloin lukija joutuu paikkaamaan kielellisiä, kulttuurisia tai aihepiiriä koskevia puutteita useammin kuin äidinkielellään lukiessaan.

Metakognition kaksi puolta

Metakognitiota voidaan luonnehtia henkilön tietoisuudeksi omista ajattelu- ja oppimisprosesseistaan sekä kyvyksi säännellä niitä. Esimerkiksi lukemisessa tämä tarkoittaa sitä, että lukija on tietoinen tehtävän asettamista vaatimuksista ja siitä kuinka tehtävää kannattaa lähestyä. Hän osaa

arvioida mikä tekstissä on tavoitteen kannalta tärkeää ja keskittyä juuri siihen. Lisäksi hän on selvillä omista resursseistaan ja hallitsemistaan strategioistaan. Lukemiseen liittyy myös erilaisten lukustrategioiden joustava soveltaminen sekä oman toiminnan valvominen, sääntely ja tarpeen vaatiessa korjaaminen (Baker & Brown 1984; Vacca 1986). Lukija näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että hän 1) tietää **milloin** hän tietää (ymmärtämisen tason monitorointi), 2) tietää **mitä** hän tietää (aikaisempien tietojen hyväksikäyttö), 3) tietää **mitä** hänen **pitäisi tietää** (tavoitesuuntautuneisuus eli tehtävän asettamiin vaatimuksiin vastaaminen) sekä 4) tietää **mitä** hänen **pitäisi tehdä** (ymmärtämistä edistävien tai ongelmatilanteissa auttavien strategioiden hallinta) (Sanacore 1984).

Metakognition käsitteeseen sisältyy siis kahdenlaisia asioita (Brown 1985). Metakognitiivinen **tieto** (knowledge of cognition; metacognitive awareness) on tietoa omista kognitiivisista resursseista, tehtävän asettamista vaatimuksista ja käytettävissä olevista strategioista. Kognitiivisen toiminnan **sääntely** (regulation of cognition; metacognitive control) käyttää hyväksi tätä tietoa toiminnan ohjaamiseen. Metakognitiivinen tieto on Brownin mukaan melko vakiintunutta, mahdollista ilmaista sanoin, joissain tapauksissa pettävää ja melko myöhäisessä vaiheessa kehittyvää. Metakognitiivinen sääntely on sitävastoin enimmäkseen tilannesidonnaista, automaattistumisen vuoksi harvemmin mahdollista pukea sanoiksi, ei välttämättä tietoista ponnistelua vaativaa ja suhteellisen ikäsidonnaista. Tottuneilla lukijoilla kontrolli toimii osittain automaattisesti, mutta muuttuu tarpeen vaatiessa, esimerkiksi ongelman ilmaantuessa, tietoiseksi ja suunnitelmalliseksi toiminnaksi.

Tietoisuus ja kontrolli oppimisessa eivät ole uusia asioita ja Brown viittaakin siihen, että jo vuosisadan alkupuolella Dewey ja Thorndike olivat selvillä siitä, että lukeminen edellyttää suunnittelua, tarkistusta ja arvioimista, asioita, joita nykyisin kutsutaisiin metakognitioksi.

Metakognitiivinen tietoisuus

Tietoisuuden omista kognitiivisista prosesseista oletetaan koskevan kolmenlaisia asioita (Garner 1987). **Henkilöä** koskeva tieto on tietoa itsestä oppijana, omasta oppimistyylistä ja taitojen tasosta sekä yleisempää tietoa ihmisestä oppijana; voimme esimerkiksi tietää, että itse opimme paremmin kirjasta lukemalla kuin luentoja kuuntelemalla, mutta että tämä ei pidä kaikkien kohdalla paikkaansa. **Tehtävää** koskeva tieto kattaa tehtävän tavoitteet ja sen asettamat vaatimukset sekä arvion tehtävän luonteesta ja vaikeustasosta; tiedämme, että oppikirjaa täytyy lähestyä eri tavalla kuin romaania tai että aiheen tutuus usein helpottaa vaikean tekstin ymmärtämistä.

Kolmas metakognitiivisen tiedon kategoria koskee **strategioita** eli sitä miten tietyt toimintatavat soveltuvat tiettyyn tehtävään, miten tehokas jokin strategia on ja millaiset periaatteet vaikuttavat strategioiden valintaan; tiedämme esimerkiksi että alleviivaaminen ja muistiinpanojen tekeminen lukiessa auttavat asian mieleenpainamista tai että oudon sanan merkityksen selvittämiseen on olemassa useita mahdollisuuksia arvaamisesta sanakirjan käyttöön. Metakognitiivinen tieto on vahvasti interaktiivista, sillä kaikki kolme sen aspektia vaikuttavat toisiinsa (Garner 1987). Se on kypsymisen ja oppimisen myötä kehittyvää tietoa, ja kuten edellä huomautettiin, se voi myös olla pettävää: käsityksemme omista resursseistamme, lukutehtävän luonteesta tai tehokkaista lukustrategioista saattavat osoittautua virheellisiksi.

Vierasta kieltä lukevien metakognitiivista tietoisuutta koskevat tutkimukset ovat etupäässä käsitelleet strategiatietoisuutta. Esimerkiksi Padron ja Waxman (1988) selvittivät kyselylomakkeen avulla espanjankielisten lukijoiden näkemyksiä omista strategioistaan ja näiden käsitysten suhdetta lukemistaitoon. Tulokset viittaavat siihen suuntaan, että lukijoiden käsitykset käyttämistään strategioista ennustavat heidän ymmärtämistaitoaan. Myös Carrell (1989) on tutkinut lukijoiden tietoa lukustrategioista sekä äidin- että vieraassa kielessä. Tehokkaiksi arvioitujen strategioiden suhde lukemisen tehokkuuteen ei ollut yhtä selvä vieraalla kielellä kuin äidinkielellä luettaessa, mutta molemmissa tapauksissa 'globaalisten' eli merkityssuuntautuneiden strategioiden käyttäjät olivat lukijoina jonkin verran parempia kuin ne, jotka ilmoittivat käyttävänsä 'lokaalisia' eli lingvistisiin yksiköihin kohdistuvia strategioita. Molemmat tutkimukset antoivat viitteitä siihen suuntaan, että lukijoilla oli tietoa omista strategioistaan ja että heidän käsityksensä ja todetut strategiansa olivat samansuuntaisia.

Metakognitiivinen kontrolli

Metakognition toinen aspekti, kontrolli eli lukuprosessin sääntely, hyödyntää metakognitiivista tietoa (Block 1992; Casanave 1988). **Suunnittelussa** otetaan huomioon lukemisen tavoitteet ja omat resurssit sekä ennakoidaan mahdollisia vaikeuksia. Lukemisen aikana ymmärtämisen tasoa **monitroidaan** jatkuvasti ja lukunopeutta sekä strategioiden käyttöä **säädellään** tarpeen mukaan. Kun ymmärtämisongelmia havaitaan, käyttöön otetaan korjausstrategiat: tarkistetaan outojen sanojen merkitys, palataan tekstissä taaksepäin tai etsitään selvennystä eteenpäin lukemalla. Lukemisen sääntelyyn kuuluu lisäksi lopputuloksen **evaluoiminen** eli arvioidaan ollaanko päästy tavoitteeseen vai tarvitaanko esimerkiksi kertaamista. Arvioimiseen sisältyy myös omien strategioiden tehokkuuden tes-

taaminen lukutilanteessa ja niiden muuttaminen tarpeen vaatiessa (Brown 1985).

Metakognitiivinen kontrolli on tietoista toimintaa, jota lukija pystyy soveltamaan joustavasti uusissa tilanteissa. Kehittyneet (ja usein myös automaattistuneet) monitorointitaidot ovatkin ominaisia hyville lukijoille. Tottuneet lukijat monitoroivat jatkuvasti ymmärtämistään ja muuttavat tarpeen vaatiessa lähestymistapaansa. He pystyvät heikkoja lukijoita paremmin päättämään mitä kannattaa lukea ja miten pitäisi lukea, esimerkiksi ottaen huomioon käytettävissä olevan ajan (Garner 1987). Ymmärtämisiongelmiin havaitseminen ja korjausstrategioiden käyttö näyttää erottavan ekspertit noviiseista äidinkielen lukemisessa. Lisäksi ekspertit ovat joustavampia näiden strategioiden käyttäjiä kuin noviisit (Dole et al. 1991).

Block (1992) on tutkinut ymmärtämisen monitorointia äidinkielellä ja vieraalla kielellä luettaessa. Hän havaitsi, että molemmissa tapauksissa heikomman lukutaidon omaavilla oli ongelmia sekä ymmärtämävaikeuksien havaitsemisessa että havaittujen ongelmien korjaamisessa. Heikommat lukijat näyttivät myös lukevan pikemminkin sanoja kuin laajempia merkityskokonaisuuksia, kun taas paremmilla lukijoilla oli 'globaalisempi' ote lukemiseen. Saman asianhan totesi myös Carrell (1989) tutkimuksessaan. Anderson (1991), joka tutki yksilöllisiä eroja strategioiden käytössä, tuli siihen tulokseen, että strategioiden hallitseminen sinänsä ei riitä, vaan lukijan täytyy tietää miten niitä käytetään ja myös osata arvioida lopputuloksen onnistuneisuutta. Samalla kun lukustrategioita opetetaan, täytyy lukijoita myös ohjata monitoroimaan niitä: se missä ja milloin strategioita käytetään on vähintään yhtä tärkeä tietää kuin se mitä strategioita käytetään.

Mitä pitäisi opettaa?

Kuten edellä mainittiin, metakognitiiviset taidot ovat erityisen tärkeitä vieraalla kielellä luettaessa, jolloin eri syistä johtuvat ymmärtämisiongelmat ovat yleisiä. Näitä taitoja on myös mahdollista kehittää, kuten seuraavassa esiteltävät tutkimukset ja opetuskokeilut osoittavat. Opetuksen tavoitteena on itsenäinen lukija, joka pystyy tietoisesti valvomaan, arvioimaan ja korjaamaan ymmärtämistään sekä soveltamaan joustavasti lukustrategioita uusiin tilanteisiin.

Vieraan kielen lukustrategioiden tutkimuksessa metakognitiiviset taidot on tavallisesti sisällytetty ns. yleisiin strategioihin ja vasta viime aikoina niihin on alettu kiinnittää erikseen huomiota. Äidinkielen lukemisen tutkimuksissa taas metakognitiiviset taidot on jo kauan tunnustettu erääksi tehokkaan lukemisen keskeisimmistä komponenteista. Esimerkiksi Baker ja Brown (1984) korostavat metakognitiivisen tietoisuuden välttämättömyyttä: lukija täytyy saada tietoiseksi lukemisen aktiivisesta luonteesta ja siitä, miten tärkeää on käyttää ongelmanratkaisu- ja vianetsintärutiineja ymmärtämisen tukena. Tällainen 'awareness training' tehostaa tehtäväkohtaisten strategioiden arviointia ja joustavaa soveltamista uusiin tilanteisiin. Myös Carrellin (1989) mukaan tiedon tarjoaminen strategioiden käyttökelpoisuudesta, niiden periaatteiden selvittäminen ja arvioimiseen opastaminen on välttämätöntä vieraan kielen opetuksessa, koska pelkkä lukustrategioiden opettaminen johtaa helposti niiden mekaaniseen soveltamiseen tai kokonaan käyttämättä jättämiseen.

Tietoisuuden lisäämisen ohella tavoitteena on kehittää lukijan kontrollia omaan toimintaansa nähden. Äidinkielellä lukemisessa (Vacca 1986; Sanacore 1984) ymmärtämistä tehostavia taitoja suositellaan kehitettäväksi erilaisilla lukemista edeltävillä tehtävillä (ennakointi, tehtävän analysointi, tavoitteen asettaminen) sekä opettamalla lukijat kiinnittämään huomiota tekstin rakenteeseen

sisältöä organisoivana tekijänä ja eri tekstityyppien eroihin. Jatkuva omien kysymysten tekeminen tekstin sisällöstä, kirjoittajan tavoitteista ja luetun relevanssista on keskeinen ymmärtämisen seuraamisen ja onnistumisen arvioimisen keino (ks. myös Takala 1990). Ymmärtämismuutoksia voidaan selvittää esimerkiksi kappalekohtaisten tarkistuskysymysten avulla ja ratkaista kertaamalla. Samat keinot soveltuvat myös vieraan kielen lukijoiden monitorointitaitojen kehittämiseen.

Kiinnostus ymmärtämisen monitorointiin on viime aikoina lisääntynyt myös vieraskielisen lukemisen tutkimuksessa. Block (1992), joka vertasi äidinkielen ja vieraan kielen lukijoiden ymmärtämisen monitorointia, korostaa että lukijat on opetettava etsimään syyt vaikeuksilleen ja ratkaisut niihin. Heille on myös eksplisiittisesti selitettävä, miten tietyt strategiat voivat auttaa tiettyjen ongelmien ratkaisussa. Monitorointitaidot kehittyvät paremmin lukemalla autenttista tekstiä kuin opetus-tarkoituksiin muokattua materiaalia, josta on valmiiksi karsittu ongelmalliset kohdat. Casanave (1988) suosittelee monitoroinnin opetukseen tekstiin sijoitettuja kysymyksiä, jotka pakottavat lukijan ajattelemaan tekstin sisältöä, argumenttia, tekstilajia sekä luetun relevanssia. Monitorointi tehdään tietoisesti tällaisten tehtävien avulla sekä pohtimalla yhdessä ymmärtämisen seuraamisen prosessia. Lisäksi opettaja voi mallintaa monitorointia ääneen ajattelemalla (ks. myös Dole et al. 1991). Tällaisesta monitoroinnin suorasta opettamista hyötyvät Casanaven mukaan eniten heikot äidinkielen ja vieraan kielen lukijat. Koska useimmat aikuiset lukijat oletettavasti monitoroivat ymmärtämistä automaattisesti äidinkielellään, prosessin tietoisesti tekeminen voi helpottaa taitojen siirtymistä vieraan kielen lukemiseen ja auttaa kompensoimaan kielestä johtuvia ongelmia.

Carrell, Pharis ja Liberto (1989) tutkivat kahta tapaa opettaa lukijat kontrolloimaan vieraskielisen tekstin ymmärtämistä. Merkityskartan laatimisen

(semantic mapping) tavoitteena on tekstissä esitetyn tiedon kategorisoiminen ja organisoiminen sekä taustatietojen aktivoiminen. Experience-Text-Relationship (ERT) -menetelmän avulla saadaan lukija aktivoimaan ja soveltamaan taustatietoja sekä suhteuttamaan ne lukemaansa. Vaikka opetuskokeilun tulokset eivät olleet yksiselitteisiä ja metodien tehokkuus näytti riippuvan opiskelijoiden oppimistyylistä, Carrell kollegoineen päätyy suosittelemaan metakognitiivisten taitojen suoraa opetusta vieraan kielen akateemisessa lukemisessa. Myös Shih (1992) katsoo, että akateemisen lukemisen opetuksen pitäisi ehdottomasti kehittää myös oppijoiden metakognitiivisia valmiuksia. Lukijan tulee tietää millaiseen tehtävään luetaan sekä millainen teksti tyypiltään ja rakenteeltaan. Hänen on oltava perillä omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan (esim. taustatiedoissa tai motivaatiossa) sekä tietoinen strategioiden käytöstä. Itsekysely on tehokas tapa monitoroida ymmärtämistä ja strategioiden käytön 'mitä', 'missä', 'milloin' ja 'miten' on ehdoton edellytys niiden itsenäiselle soveltamiselle. Opiskelulukeminen vaatii ymmärtämisen onnistumisen seuraamisen lisäksi taitoa löytää tekstin pääajatus ja keskittyä olennaiseen lukiessaan sekä käyttää erilaisia muistiinpainamiskeinoja ja arvioida niiden tehokkuutta (Baker & Brown 1984).

Lopuksi

Vaikka metakognitiivisten taitojen tärkeys on tunnustettu vieraalla kielellä lukemisessa, niiden opettaminen on vielä uutta eivätkä kaikki kokeilut ole olleet erityisen tuloksellisia. Edellä siteeratuissa tutkimuksissa on esitetty erilaisia tapoja kehittää lukijoiden tietoisuutta ja monitorointitaitoja, mutta mitään yksiselitteisesti tehokkaita menetelmiä ei ole pystytty tarjoamaan. Kuitenkin esimerkiksi itsekyselyn tärkeyttä ymmärtämisen monitorointikeinona painetaan useissa tutkimuksissa ja lukustrategioiden opetukseen katsotaan keskeisenä osana kuuluvan niiden monitoroinnin

opettaminen eli strategioiden käytön 'mitä', 'miten', 'missä' ja 'milloin'. Rees-Miller (1993) huomauttaa kuitenkin, että etenkin aikuisilla oppijoilla on paljon kokemusta kielen oppimisesta ja usein omat, hyväksi havaitut strategiansa: itsestäänselvyyksien opetteleminen koetaan helposti ajanhukaksi ja yksilöllisten erojen vuoksi samanlainen lähestymistapa ei sovellu kaikille. Tästä syystä opetus onnistuu parhaiten samantasoisten opiskelijoiden ryhmässä, jonka tavoitteet ovat yhteneväiset ja motivaatio korkea. Opettajan on myös oltava perillä siitä, mitä taitoja oppijat jo hallitsevat (tai mitkä heidän puutteensa ovat) ja millaisia käsityksiä heillä on lukemisesta. Opettajan ja oppijoiden vuoropuhelu auttaa nostamaan automaattistuneet taidot tietoisuuden tasolle ja edistää näin niiden siirtymistä vieraan kielen lukemiseen. Tällainen 'tietoistaminen' voisi myös saada opiskelijat havaitsemaan vahvuutensa ja mahdolliset puutteensa äidinkielellä lukemisessa, jolloin siirtovaikutusta tapahtuisi toiseenkin suuntaan.

Lähteet:

- Anderson N. J. (1991). Individual Differences in Strategy Use in Second Language Reading and Testing. *The Modern Language Journal* 75/4:460-472.
- Baker, L. & A. L. Brown (1984). Metacognitive Skills and Reading. Teoksessa Pearson (ed.) *Handbook of Reading Research*. New York & London: Longman.
- Block, E. (1986). The Comprehension Strategies of Second Language Readers. *TESOL Quarterly*, 20/3:463-494.
- Block, E. (1992). See How They Read: Comprehension Monitoring of L1 and L2 Readers. *TESOL Quarterly*, 26/2:319-343.
- Brown, A. L. (1985). Metacognition: The Development of Selective Attention Strategies for Learning from Texts. Teoksessa Singer & Rudell (toim.) *Theoretical Models and Processes of Reading*.
- Carrell, P. L. (1989). Metacognitive Awareness and Second Language Reading. *The Modern Language Journal*, 73/2:121-134.
- Carrell, P. L., B. G. Pharis & J. C. Liberto (1989), Metacognitive Strategy Training for ESL Reading. *TESOL Quarterly*, 23/4:647-679.
- Casanave, C. P. (1988), Comprehension Monitoring in ESL Reading. A Neglected Essential. *TESOL Quarterly*, 22/2:283-302.
- Dole, J. A., G. G. Duffy, L. R. Roehler, P. D. Pearson (1991). Moving from the Old to the New: Research on Reading Comprehension Instruction. *Review of Educational Research*, 61/2:239-264
- Garner, R. (1987). *Metacognition and Reading Comprehension*. Norwood, N.J.: Ablex.
- Padron, Y. N. & H. C. Waxman (1988). The Effect of ESL Students' Perceptions of Their Cognitive Strategies on Reading Achievement. *TESOL Quarterly*, 22/1:146-150.
- Rees-Miller, J. (1993). A Critical Appraisal of Learner Training: Theoretical Bases and Teaching Implications. *TESOL Quarterly*, 27/4:679-689.
- Sanacore, J. (1984). Metacognition and the Improvement of Reading: Some Important Links. *Journal of Reading*, May 1984:706-712.
- Shih, M. (1992). Beyond Comprehension Exercises in the ESL Academic Reading Class. *TESOL Quarterly*, 26/2:289-318.
- Takala, Sauli (1990) Uskaltaisinko kysyä? Teoksessa Linnakylä & Takala (toim.) *Lukutaidon uudet ulottuvuudet*. Kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen julkaisusarja B:61. Jyväskylä: Kasvatustieteiden tutkimuslaitos
- Vacca, R. T. (1986). Approach to Reading: Some Metacognitive Strategies for Text Comprehension. Teoksessa Dishner et al. (eds.) *Reading in the Content Areas: Improving Classroom Instruction*. Dubuque: Kendall/Hunt.

TEKUN KIELENOPETUS HAASTEIDEN EDESSÄ - KOKIT KERTOVAT

Esko Johnson - Osmo Kelhä

Kokkolan va. ammattikorkeakoulu, Kokkolan teknillinen oppilaitos

Suomen 32 teknillisessä oppilaitoksessa opiskelee noin 19 000 tulevaa teknikkoa ja insinööriä. Runsas kaksi kolmasosaa eli 22 tekua osallistuu insinöörikoulutuksen osalta todennäköisesti vuonna 1996 päättyvään ammattikorkeakoulukokeiluun. Sekä tekniikka- että insinöörioppilaille annettava kielenopetus on tänään, kulunutta sanontaa käyttäksämme, uusien haasteiden edessä.

Tekujen kielenopetusta koskeva tutkimustieto on niukkaa - tähän maailmaan ei nimittäin ennen ammattikorkeakokeilua ole monikaan kasvatustieteilijä tai tilastokalle päässyt soluttautumaan - ja näin joudumme tämän lukijoille esittämään vain omat reseptimme. Olemme tosin nuuhkineet muidenkin keittiöiden aromeja.

Grandma's cookbook and the New Kitchen

Viime vuosikymmenen lopulla uudistetut, entisen ammattikasvatushallituksen vahvistamat, tekujen kurssikohtaiset opetussuunnitelmat, OPSit kuvaavat ns. pääteikäyttämisen sanakääntein sen, millaisia kielellisiä valmiuksia teknikolla ja insinöörillä tulisi olla hallussaan. Esitämme pari esimerkkiä tavoitteista: opiskelija pystyy kurssin käytyään "saamaan selkoa oman ammattialansa selostuksista, esitteistä ja käyttöohjeista" ja "osaa esitellä oman ammattialansa tuotantolaitoksen toimintaa ja organisaatiota". Nämä tavoitekuvaukset vastaavat kohtuullisen hyvin esim. Pirjo Väänäsen selvittämiä koneenrakennusinsinöörin kielitaidon tarpeita.

Virallisiin OPSeihin ei sisälly tarkempia määrittelyjä tai ohjeita opetusprosessista, joten periaatteessa kaikenlainen kielenopetus käy, kunhan pysytään sisällöllisesti OPSien linjoilla. Tämä OPSien ylimalkaisuus on

mahdollistanut joustavuuden, moninaisuuden ja opetuksen profiloinnin, mutta tarkempia yksityiskohtia kaipaisivat ainakin opetusmateriaalien (enää harvalukuiset) tekijät, tekujen uudet kieltenopettajat ja viransijaiset, samoin kuin jo liikkeellä olevat opetuksen laatujärjestelmien nikkarit. Vuosikaudet käytössä olleiden OPSien tämentäminen olisi tietysti muutoinkin jo paikallaan. Todennäköisintä on, että yleisen desentralisaation myötä sekä insinööri että teknikkokoulutuksen opetussuunnitelmat tullaan määrittelemään tai ainakin hienosäätämään paikallisesti.

Ammattikorkeakoulukokeilussa mukana olevat tekut lienevätkin useissa tapauksissa määritelleet kielenopetuksensa tavoitteet ja toteutustavat kukin itse, ilman laajempaa susirajan ylittänyttä keskustelua. Keskustelun puuttuminen kokeiluun liittyvistä käytännön kysymyksistä esim. monimuotoinen ja itsenäinen kielenopiskelu, arviointimenetelmät - heijastelee mielestämme merkittävää kilpailun konseptia, jonka toteutuksesta hyötyy tuskin kukaan. Odotamme kiinnostuneina yksityiskohtaisempia tietoja vaikkapa vieraskielisen insinöörikoulutuksen ja tekuprojektin (Mustonen 1994) kokeimuksista.

Janssons frestelse

Ammattikorkeakoulukokeilun myötä myös toinen kotimainen on saanut lisää painoarvoa. Ruotsin opiskelun perustavoite määritellään asetuksessa ammattikorkeakoulujen kokeilusta. Opiskelijan tulee saavuttaa sellainen ruotsin kielen taito, joka vastaa kaksikielisellä alueella toimivalta valtion virkamieheltä vaadittavaa kielitaitoa (391/91). Kielitaitonsa osoittaakseen opiskelijan pitää suorittaa ns. pieni kielitutkinto

valtion kielilautakunnan ruotsin kielen vakinaiselle jäsenelle tai apujäsenelle.

Ruotsin kieli liitettiin korkeakouluopiskelijoiden yleisopintoihin tutkinnonuudistuksen yhteydessä vuonna 1981, minkä seurauksena pienen kielitutkinnon erillinen suorittaminen poistettiin 1987. Asetuksen nojalla korkeakouluille annettiin oikeus todeta laissa säädetty valtion virkamieheltä vaadittava toisen kotimaisen kielen taito. Myös ammattikorkeakoulut saanevat tämän oikeuden ja mahdollisuuden järjestää pientä kielitutkintoa vastaava kielikoe opintojakson päättyessä.

Käytettävä loppukoe voisi korkeakoulujen tapaan olla ammattipainotteinen, jolloin arvioitaisiin opiskelijan kykyä käyttää kirjallisesti ja suullisesti kieltä omaa alaansa koskevilla viestintätilanteissa. Koetta kehitettäessä pitäisi määrittellä yleiskielitaidon osa-alueiden tarpeet: tekstin ymmärtäminen, kirjallinen kielen käyttö, suullinen kielitaito ja puhutun ymmärtäminen.

Tavoitteiden saavuttamisen kannalta ratkaisevaa on myös opintojakson määrittäminen; ruotsin kielen 2 ov riittää ehkä lukiopohjaisille opiskelijoille, mutta ei ammattitutkinnon suorittaneille. Ammattikorkeakoulussa ongelmana on nimenomaan ryhmien heterogeenisuus. Täydennyskursien avulla tasoeroa voidaan kuitenkin kuroa umpeen. Minimitasojen määrittely on tarpeen, jotta myös peruskoulupohjaiset voivat saavuttaa asetuksen määräämän kielitaidon.

Test of the pie

Pasi Tulkin raportin mukaan insinöörien kielitaitoa pidetään edelleen puutteellisena, minkä takia insinöörit häviävät useassa tapauksessa kilpailun työpaikasta diplomi-insinöörielle. Kielitaidon ero johtuu ainakin osaksi siitä, että tekuissa kieliä ei ole aikaisemmin arvostettu riittävästi. Kaiken mullistavan kansainvälistymisen myötä asenteet ovat kuitenkin muuttumassa. Jos mennään hieman pidemmälle ja todella

halutaan globalisoitua, ei riitä, että jähkaillaan vain saksan tai ranskan opetuksen lisäämisestä, vaan kielivalikoimaa pitäisi laajentaa.

Ammattikorkeakouluissa pitää ratkaista myös kysymys siitä, mitä tekniikan ammatilaiselta vaadittava kielitaito käytännössä sisältää. Tulisiko opinnot rajata koskemaan vain opiskelijan suunniteltua "omaa" alaa? Parin viime vuosikymmenen seurantatutkimukset ovat osoittaneet, että valmistuneet teknikot ja insinöörit ovat sijoittuneet hyvin erilaisiin työtehtäviin: tuotannollisiin, liikkeenjohdollisiin, kaupallisiin, opetus-, tutkimus- ja työnjohtotehtäviin ym. Kun seurantatutkimukset osoittavat, että insinöörien ja teknikoiden kielitaito on riittämätön, voisiko tämä osaksi olla yhteydessä liian kapea-alaiseen kielenopetukseen, jossa ei riittävästi oteta ennakoita koulutettavien tulevaa monikulttuurista ja -kielistä toimintaympäristöä?

Sharing the pot-luck

Edellä esitettyjen kysymysten selvittäminen edellyttäisi useiden tekujen tai ammattikorkeakoulujen yhteistyönä tehtäviä kielitaidon tarveanalyysitutkimuksia. Opetussuunnitelmat ja -menetelmät voitaisiin vastaavasti täsmentää yhdessä hankitun tietämyksen pohjalta. Myös yhteistyötä tiedekorkeakoulujen kielikeskusten kanssa tulisi laajentaa, vaikkapa samaan tapaan kuin ruotsin kielen täydennyskoulutuksessa, josta on saatu hyviä tuloksia.

Kirjallisuutta:

- Heikkilä, E.-M. (1994). *Kokkolan monialaisen ammattikorkeakoulun ensimmäinen kokeiluvuosi opiskelijoiden kokemana ja näkemänä*. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 2/1994.
- Mustonen, E. (1994). Englannin kielen opetus uudistuu. Kokeiluja teknillisissä ammattikorkeakouluissa. *Tempus* 2/1994.
- Tulkki, P. (1993) *Satakuntalaisen työelämän puhetta ammattikorkeakoulusta*. Turun yliopisto. Koulutus-sosiologian tutkimuskeskus. Satakunnan va. ammattikorkeakoulun toinen osaraportti.
- Väänänen P. (1992) *Need of English in Mechanical Engineering: A Target Task Identification*. Lisensiaattityö. Jyväskylän yliopisto.

UNDERSTANDING CHANGE

British Studies Seminar, 5th-6th February, 1994

David B. Bullivant
University of Helsinki Language Centre

The seminar, the fifth in the current series, was held over the weekend during which the Finns elected a new president: it was cold and bright in Espoo and the Matinlahti Congress & Training Centre once more proved well up to their previous standards in providing a warm welcome and satisfying victuals while the local office of the British Council fed minds by focusing on contemporary issues in Britain, particularly current changes taking place in society. And the format was much as earlier, successful, seminars in the series: visiting lecturers addressed the large audience and Professor Roger Sell of Åbo Akademi presided as chairman for the discussion sessions after each presentation. In her brochure sent out to attract participants, Tuija Talvitie of the British Council warned that the weekend would be 'fairly intensive' which turned out to be a typical British understatement.

After registering on Saturday morning and meeting old friends and acquaintances over coffee, the participants gathered in the main hall for the Opening Statements made by His Excellency the British Ambassador to Finland, Mr Neil Smith, CMG, with a response from Professor Roger D. Sell, OBE, Professor of English at Åbo Akademi University and also Chairman of the Seminar.

Ms **Angela McRobbie** of the Thames Valley University also writes articles for 'The New Statesman & Society' and 'The Guardian'. Her talk was entitled "Youth Culture in the UK and Changing Modes of Femininity", rather a broad canvas to cover in the allotted three-quarters of an hour, so, not un-naturally, she merely skated over the surface bringing to her audience's attention

various aspects of change in youth culture - dress, language, life-style and music - supported by a series of slides. Her talk was very informative and she stressed how youth today has become a vital and vibrant part of changes going on and how they are responding to the plight so many of them find themselves in; youth unemployment is a big issue in the UK as well as in Finland. She demonstrated how minority cults are taken up on a broader base and how youth, rather than adopt the schemes and accept the opportunities given to them by local authorities are, more and more, going their own way, setting up their own clothes workshops and selling their products on a mini-cottage industry basis. So far as music is concerned there seems to be an amazing melding of styles, all blurring into exactly what each individual young person requires - old, rigid ideas are being left well and truly behind as modern youth slips into whatever it finds comfortable and acceptable. The speaker had a lot to say about how teenage literature is moving away from 'parent imposed norms' of the need for romance and the necessity of finding 'Mister Right': teenage literature for girls today pushes the body, its acceptance and the need to look after it and how to become self-assertive, how to do your own thing. Male pin-ups appear wearing brief bathers and their bodies reflect the trend that the body is to be looked after and flaunted

Similar trends can be found in teenage literature in Finland - girls' magazines today are much more matter-of-fact and practical than those of yesterday, stressing the importance of being yourself.

Following a lively and interesting question-answer session, coffee and buns were enjoyed and there was an opportunity to view the excellent, extensive exhibition of well-chosen books.

A departure from previous seminars was having a writer reading some of her own poetry, and that is exactly what was offered next - Ms **Jackie Kay** told the story of a black girl's adoption by a white Scottish couple from three different viewpoints: the mother, the birth-mother and the girl herself, who turned out to be the writer! The readings were superb, the topics clearly autobiographical and the feeling and poignancy came over very clearly. Ms Kay has done a lot of writing and has won the Eric Gregory Award for this series of poems, 'The Adoption Papers' (1991). Her first play, 'Chiaroscuro', was presented by The Theatre of Black Women in 1986, and her second, 'Twice Over', by the Gay Sweatshop in 1988. Her television work includes films on pornography, AIDS, and transracial adoption, and 'Twice Through the Heart', a poetry documentary for BBC 2. It was a joy listening to the readings which went a long way to demonstrate cultural change in Britain. After her forty-five minute presentation, each poem introduced with its *raison d'être*, Ms Kay answered questions, the best question being if she would read some more of her work for the audience, which she did with aplomb. She had sensibly brought some of her books with her for sale and these were eagerly snapped up as she signed them and handed them out later on the same afternoon.

After an excellent lunch, the afternoon session kicked-off with a talk given by **Pyrus Gruffudd** of University College, Swansea, entitled '"Welshness" - language, Politics and Identity'. Neither of the morning speakers had been in the language business and Pyrus Gruffudd followed suit; he was a geographer. His talk was about how geography leads naturally to anthropology and language, and he concentrated

particularly on how the Welsh language is, or is not, affecting lopitical changes in Wales. He described nationalism in Wales and how the country has been under the British yoke since 1536 and the time of King Edward. He illustrated his talk with a language map of Wales showing how the natural Welsh-speakers have declined into isolated pockets amongst the immigrants from England, and how this had developed on a historical time scale. Welsh rugby was his chosen vehicle for emphasising 'Welshness' and its nationalism (not, it must be stressed, current at the time of King Edward!), and several film clips were used to illustrate the point.

Pyrus Gruffudd, as well as one of the Sunday speakers, Colin Munro, suggested that should proportional representation (PR) ever come to Britain it would make excellent sense to start it as a pilot scheme in either Wales or Scotland. One aspect mentioned was that one of the popular 'soap operas' in England was a programme made in Wales and transmitted in the Welsh language, dealing with Welsh matters. The BBC transmits it with English sub-titles. So perhaps the Welsh are making their cultural presence felt outside Wales after all. Time will tell if Wales win the Triple Crown this year!

Following the questions and discussions about Welsh matters, **Jaakko Rusama** presented the Finnish Institute in London and its work in Britain.

After tea, **Bobby Baker** held the stage - literally and started off by saying she would show how she uses food preparation for language, or, as it turned out, for communication. This theatrical event was rather like a TV-type cookery session: first the audience was shown how to mix the food, then the next stage of the programme was based on a bundle of pre-prepared food, brought along. Her whole presentation was artistic and amusing - a great show! Quite what it had to do with "Understanding Change" was difficult to

comprehend, although it became clear that the whole process was creating art, but instead of using canvas and paint, creating something for posterity, Ms Bobby Baker's medium was food and it was to be enjoyed 'here and now' - a large cake will not keep for posterity! She ended up wearing a pair of pastry antlers on her head, a pastry breastplate on her front and a skirt made of pastry balls hanging on strings from a waist band... all that can be said in retrospect is that you should have been there yourself to see it and put your interpretation on it!

During the Celebration Dinner in the evening, Professor Roger Sell proposed the toast and was replied to by Len Tyler, the British Council Scandinavian Representative, based in Copenhagen, who had flown in for the weekend. Over the meal those sitting close to Len Tyler reminded him of the efficiency of the Helsinki British Council office and Ms Tuija Talvitie in particular.

Sunday morning was another cold one - election day! But an early start was made in Espoo: the first speakers taking the floor to speak about 'Opportunities for British Studies in Finland'. The speakers were Roger Sell, Tuula Penttilä and Matti Rissanen.

'Making a Meal of Myself: How I use Food as Language' was the title of the next session and we had a talk by Ms Bobby Baker who stressed that she was a plain, simple housewife and mother whose artistic bent had taken her into food instead of paint. She illustrated her talk with slides of some of her exhibitions showing how her cakes had been eaten and enjoyed by visitors to the gallery... but this art form shows a change in appreciating art and presenting art, and the very fact that people go to her shows means that people are appreciating the alternative she has to show. She showed and excerpt from one of her 'pieces' in which she relates food buying in a supermarket to the seven deadly sins, or was it the better virtues? Different and

interesting - never a dull moment on a British Council Seminar! Some of Ms Bobby Baker's work has appeared on TV and other items are being prepared for TV audiences, available on video.

Then it was the turn on **Michael Byram** of the University of Durham to speak about 'Cultural Learning: the Educational Challenge for Foreign Language Teaching'. In his introduction, the chairman pointed out that Michael Byram was, among other things, Reader in Education for In Service Training for Foreign Students, so it was assumed that he would be well aware of cultural differences and current changes and how overseas teachers could best deal with this fluid situation, and it is only fair to say that the audience was not disappointed. The speaker himself is a teacher of French and German, further credentials to his expertise in matters cultural, and he gave one or two very meaningful examples of how to involve students in cross-cultural observation and increase their awareness of cultural differences. His comments were based on the acute need to be culturally aware in a rapidly changing Europe and the on-going geo-political changes leading to diversification in Europe. He was particularly interested in tertiary socialisation leading to better mobility of ideas and people within the changing European structure. He stressed how previously learning had been based on nationalism but that it must now be pan-nationalism that is considered, and the audience was reminded that acceptance of the other person's point of view was not simply a matter of knowing, or understanding his language. In his own teaching, the speaker said he had become aware that no amount of teaching a foreign language would ever lead to native-speaker competence, and the best that could be expected was an intra-cultural social competence with an ability to learn. Teaching French and German had demonstrated to the speaker the need to know his own culture and, at the same time, look at it critically. And by culture,

the audience was reminded, the speaker did not merely mean culture coming out of nationalism, but also culture among professions - "How to become a doctor" was much more than simply studying the subject of medicine. The writer saw the chance for Finnish schools to go into the whole question by using their trips abroad for research rather than mere 'outings': contacts could be made with schools in the country to be visited, the target language country, and the visitors could go to that school with a video camera and observe all the things that were seen to be 'different', encouraging a return visit by the school so observed. The speaker stressed that it was vital for the pupils/student to be involved with as much of the work as possible - neat and tidy teacher-prepared packages did not lead to a meaningful interchange of ideas and an awareness of cultural differences seen through the learner's eye.

'Trends in the English Language' was the title of **Antoinette Renouf's** after lunch presentation. She is currently based at Liverpool University and is working with Michael Hoey (well known to many Language Centre teachers in Finland). Her talk started off with an explanation of how changes are 'mapped' by computer with The Times newspaper as the database. From this the researchers can call up words and trace back to see when they were first used and in what context, following their adoption and adaptation, and finally how the item may either drop out of use, or take its place in a permanent collection of current words. Using this electronic means, it is possible to track seasonal words that pop up into use and drop out of use, how other words come into use and replace other words and are then themselves replaced, often as an act of editrial intent. The database was clearly the limiting factor and basing it on one newspaper is not necessarily sound, but the whole programme is being developed all the time and no doubt the future will see a wider range of inputs being employed. The speaker had prepared lists of words on

overhead projector transparencies that the hardly likely to be found in any dictionary, even the most modern and up to date ones, and she added amusing asides as to the use of the words today. There is certainly change going on - constantly - so it is very difficult to 'fix' the language in amber and say that that is how it is.

The final talk of the seminar, given by **Colin Munro** of the University of Edinburgh took the topic, 'Continuity and Change in the British Constitution', and being a lawyer, rather than a language teacher, the speaker was well placed to provide a factual and fascinating insight to his subject. In many ways it would have been better had this presentation been given on Saturday since the subject was so central to the whole question of social change, and so many of the participants by Sunday afternoon were suffering slightly from "shell-shock". But the speaker covered so many aspects of his subject, leaving not a stone unturned, that when it came to question time there was hardly anything extra anyone required knowing or clarifying. It was very interesting to hear about the parts of the British Constitution that are now written, and how the government do not necessarily have to go along with what is written anyway. There was some talk about proportional representation and its effects. The question of civil rights was covered along with the Maastricht Treaty, and it was shown how flexible everything really is and will remain, until there is a real need to change it. But Colin Munro also pointed out that changes will have to be made, institutions and political parties created by previous generations are being shown more and more to be inadequate for current thinking. He ended up by saying cheerfully that although Britain is, to many, a single party society, any change that comes has to come out of that party, so the government is not above change.

The numbers of participants from Language Centres perhaps reflects the economical

times than lack of interest because in the part most Language Centres have been represented. Let us hope that by the time the sixth seminar is arranged more Language Centre teachers can attend - changes for the better are hoped for. The writer is specially grateful to Helsinki University Language Centre for the sponsorship.

KULTTUURIEN KOHTAAMINEN

Näkökulmia kulttuurienväliseen kanssakäymiseen

Jaakko Lehtonen (toim.) 1993.

Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitos, 177 s.

KUN MAAILMA PIENENEE...

Vaikka suomalaisten kansainväliset kontaktit ovat lisääntyneet ja vaikka ne ovat yhä useamman ulottuvilla, ei määrä ole välttämättä laadun tae. Olisi melkoisen sinisilmäistä olettaa, että moninkertaistunut kulttuurienvälinen kommunikaatio sujuisi automaattisesti ilman ristiriitoja. Monien varhaisemmat kontaktit on solmittu pelkästään ulkomaanmatkoilla, joiden aikana ei ole tarvinnut tinkiä omista asenteistaan lainkaan. Aivan toisenlaisia suvaitsevaisuuden vaatimuksia esitetään nyt, kun vieras kulttuuri on tässä ja nyt kahvilassa, uimahalleissa, toreilla ja turuilla. Vaikka Suomi on virallisesti kaksikielinen maa ja epävirallisesti kaikkea muuta kuin homogeeninen kulttuuriyhteisö, monokulttuurista monikulttuuriin ei siirrytä täysin kitkatta. Vallitsevassa liminaalisessa tilassa on syytä tutustua vaikkapa Jaakko Lehtosen toimittamaan kirjaan **Kulttuurien kohtaaminen**, joka tarjoaa kiinnostavia näkökulmia kulttuurienväliseen kanssakäymiseen.

Erilaisten kulttuurien rinnakkaiselo rakentamassa ei varmasti ole hedelmällistä puhua pelkistä vaikeuksista, mutta ongelmia ei voi myöskään lakaista maton alle. Suurimpia esteitä yhteisymmärryksen saavuttamisessa ovat kielteiset yleistykset, negatiiviset stereotyyppit, niin itsestä kuin muista. Toisena monokulttuurin kulmakivenä jämäköttää etnosentrismi, vankkumaton usko oman sisäryhmän paremmuuteen.

Jaakko Lehtonen on pyrkinyt jäljittämään erilaisia stereotyyppioita. Hän on kartoittanut

mm. toisaalta suomalaisten ja virolaisten näkemyksiä itsestään, toisaalta suomalaisten ja virolaisten käsityksiä siitä, miten lähi-naapurit heihin suhtautuva. Lehtosen mielestä suomalaisen autostereotyyppia on huolestuttava: peilistä näkyy kielitaidoton metsäläinen, joka asuu kaukana eurooppalaisesta kulttuurista. Projisoitu autostereotyyppia, mielikuva siitä mitä vieras ajattelee suomalaisesta, puolestaan vaihtelee sen mukaan, kenet tiedetään arvioijaksi. Ruotsalaisten kuvitellaan pitävän suomalaisia esim. hitaina ja takapajuisina, kun taas virolaisten oletetaan luokittavan suomalaiset mm. ystävällisiksi ja sivistyneiksi. Kun ruotsalaisilta kysyttiin heidän todellisia mielipiteitään, he eivät pitäneet suomalaisia moukkina. Sen sijaan tallinnalaisten koululaisten arvio kertonee omakohtaisista havainnoista: suomalaiset ovat juoppoja, tyhmiä, ylpeitä ja kevytmielisiä. Onneksi kaikkien virolaisten näkemykset eivät olleet yhtä yksioikoisia. Kiintoisa käänteinen paralleeli vallitsee veljeskansojen välillä: virolaiset olivat varmoja, että suomalaiset suhtautuvat heihin kielteisesti, ruotsalaiset myönteisesti!

Vaikka mielikuvilla onkin merkitystä kulttuurienvälisessä kommunikaatiossa, Lehtonen kritisoi tutkimusta, jossa liiallisesti korostuu suomalaisen antaman vaikutelman merkitys. Suomalaisen puuttuvasta itse-tunnosta on tullut klisee. Myönteisen kommunikoidun synnyttäminen on kuitenkin vain yksi kielellisen vaikuttamisen keinoista. Tärkeintä ei ole se, miltä toisen silmissä näyttää, vaan tavoitteellisessa kommunikoin-

nissa toiminnan motiivina tulee olla päämäärä. Silti on myönnettävä, että kyky tavoitteelliseen kommunikointiin ei kehity, jos realistisesti myönteinen käsitys itsestä puuttuu. Kauhukuvien maalaamisen puhumattomasta suomalaisesta on Lehtosen mielestä loputtava: aktiivinen osallistuminen yhteistyöhön vähentää aiheettomia pelkoja arvostelun kohteeksi joutumisesta ja tuo aitoja onnistumisen kokemuksia.

Myös **Soile Rusanen** punnitsee kulttuuria viestinnällisestä näkökulmasta. Yhteisen kulttuurin kriteerinä on tällöin keskinäinen ymmärrettävyys eivät niinkään yhteiset normit, arvot ja tajunnan sisällöt. Hyvä kommunikoiija kykenee tehokkaaseen vuorovaikutukseen ympäristönsä kanssa. Juuri viestinnän alueella piilevät suomalaisen selvimmät negatiiviset autostereotyytiat; huomioon ei oteta, että amerikkalaisen puhuvan kulttuurin lisäksi on paljon hiljaisia kulttuureita, joissa viisas vaikenee. Rusanen on tutkinut paitsi suomalaisten omaa käsitystä puheviestinnästään kansainvälisessä työympäristössä myös heidän ranskalaisten, amerikkalaisten ja saksalaisten työtovereidensa näkemyksiä kaikkien neljän kansakunnan viestintätavoista. Adjektiiveja, joiden katsottiin luonnehtivan suomalaista kommunikoijaa, olivat mm. ystävällinen, hiljainen, arka, pidättyvä, rauhallinen ja luotettava. Ystävällisinä pidettiin myös amerikkalaisia, joita muuten kuvattiin dominoiviksi, avoimiksi, itsevarmoiksi ja puheliaiksi. Siten ystävällisyyteen "liittyvät" muut ominaisuudet poikkesivat melkoisesti toisistaan. Keskeistä on kuitenkin se, ettei omakuvan negatiivisuudelle löydy perusteita: paitsi ystävällisinä suomalaisia pidettiin myös hyvinä kuuntelijoina ja kärsivällisinä neuvottelijoina.

Viime aikoina suomalaisia on syytetty siitä, etteivät he hallitse jutustelun (small talk) jaloa taitoa. **Liisa Salo-Lee** kumoaa väitteen: toki suomalaiset osaavat rupatella äidinkielellään. Ongelmat syntyvät vasta vierasta kieltä puhuttaessa. Suomalaiset ovat useimmissa viestintätilanteissa informaatiokeskeisiä ja hallitsevat faktat hyvin, mutta

lisäksi tarvittaisiin kykyä luoda ja vahvistaa emotionaalisia siteitä. Small talkin aikana on kommunikaatiopelissä mukana koko persoona, joten sen laatuun vaikuttaa myös henkilön kulttuuritausta. Niinpä kulttuurienväliset erot olisi otettava huomioon kielenopetuksessa: millaista on brittiläinen, intialainen, saksalainen small talk, mistä puhutaan, mikä on kohteliasta, mikä loukkaavaa. Pikkupuhe ei ole merkitykseltään vähäistä, sillä se on tärkeä kielellinen suhdetoimintaväline.

Käsitykset ihmissuhteiden rakentumisesta ja niissä saavutetusta läheisyydestä vaihtelevat kulttuureittain. Siten tuttavallisuus ja sosiaalinen etäisyys ovat tärkeitä muuttujia vuorovaikutustilanteissa. **David Marsh** viittaa kirjoituksessaan tutkimuksiin, joiden mukaan suomalaiset ovat toisaalta halukkaita luomaan pysyviä ihmissuhteita, toisaalta haluttomia joutumaan huomion kohteeksi vieraassa seurassa, mikä johtaa joskus välttelyyn. Marsh varoittaa kuitenkin tuomitsemasta kaikkia suomalaisia epäonnistujiksi kulttuurienvälisessä kommunikatiossa siitä huolimatta, että joidenkin saattaa lähestymishalukkuudestaan huolimatta olla vaikea vieraalla kielellä luoda edellytyksiä ihmissuhteiden syntymiselle. Vaikka onkin esitetty näkemyksiä, että yksilön kulttuuri määrää hänen tapansa olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa, on hyvä muistaa toisenlaisetkin havainnot: yksilöllä on strategista interaktionaalista tietoa, ja hän onkin paras arvioimaan esim. kulloinkin soveliaan sosiaalisen etäisyyden. Suomalaisen onkin havaittu sopeuttavan käyttäytymistään interaktiio-tilanteittain, joten mitään jähmeää suomalaista sosiokulttuurista tyyppiä ei ole löydettävissä. Kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ongelmana saattaa pikemminkin olla se, että puheyhteisöjen arviot tarvittavasta muodollisuudesta poikkeavat toisistaan. Joka tapauksessa kommunikatiivisten strategioiden taustalla piilevien prosessien tiedostaminen olisi omiaan helpottamaan kulttuurienvälisestä viestintästä.

Kommunikaation erilaisten taustatekijöiden pohdintaan tuo kiintoisan lisän **Hille Pajupuun** tutkimus neuvostoliittolaisen valtakauden vaikutuksesta virolaiseen viestintäkulttuuriin. Testattavina olleet tarttolainen ja tallinnalainen "humanistinen älymystö" erosivat kiistatta toisistaan: tarttolaisten viestintäärkkuus oli vähäisempää kuin tallinnalaisten. Pajupuun mielestä tämä johtuu siitä, että tallinnalaiset ovat saaneet kaupungissa enemmistönä asuneilta neuvostoliittolaisilta runsaasti kielteistä palautetta venäjän taidostaan ja että he ylipäänsä pelkäävät joutua vieraan ihmisen mielivallan kohteeksi. Tallinnalainen ei siten vaikene ylpeyttään vaan arkuuttaan. Varovaisuus näkyy myös haluttomuutena puhua suomea tai jopa äidinkieltä. Ensiavuksi Pajupuu ehdottaa kommunikointia vilkkaiden tarttolaisten kanssa.

Ants Pihlak ja **Michael Beckenhimer** pyrkivät puolestaan luonnehtimaan virolaista ja venäläistä psyykeä. He kiinnittävät huomiota mm. tapaan asennoitua yksilöön, valtiovaltaan, ihmisen elämää sääteleviin lakeihin ja muihin ihmisiin. Pihlakin ja Beckenhimerin mukaan virolaiset korostavat yksilön integraalista entiteettiä ja hänen oikeuksiaan, kun taas venäläiset pitävät ihmistä osana kollektiivia. Valtio on virolaisista abstrakti, venäläisistä konkreetti käsite. Virolaiset arvostavat vallankäyttäjää, joka sietää myös kritiikkiä, venäläiset vain anastavat vallan. Virolaisten mielestä laki suojaaa heidän hyvinvointiaan ja turvallisuuttaan, venäläisten mielestä laki määräälee heitä. Virolaiset eivät mielellään sotkeudu toisten ihmisten asioihin ja kunnioittavat heidän itsenäisyyttään, mutta venäläiset ovat "imperialisteja", tunkeutuvat toisten revierille. Erilainen suhtautuminen asioihin on jättänyt jälkensä myös kieleen: esim. viron futuurin puute on kirjoittajien mukaan osoitus heidän epäaggressiivisuudesta. Väitteensä Pihlak ja Beckenhimer perustavat paitsi omiin havaintoihinsa myös laulunsanoihin yms. Koska virolaisten ja venäläisten väliset asenne-erot ovat kirjoittajien mielestä ylitsepääsemätön kuilu, heidän mielestään "...nation-states had

better be kept within their historic borders". Artikkelin herättäneen keskustelua.

Merita Parviainen on kirjannut vaihto-oppilaiden tunteja. Hän haastatteli sataa opiskelijaa saadakseen selville, vaikuttiko ulkomailla vietetty vuosi identiteetin kehittymiseen ja muuttiko se asenteita kansainvälisemmiksi. Vertailuryhmänä olivat saman luokkatason oppilaat Suomessa. Vertailuryhmän jäsenet, jotka olivat vaihto-oppilaista jäljessä psykososiaalisessa kehityksessä näiden lähtiessä, kuroivat vuoden aikana eron kiinni. Kehityksen hidastuminen ei ole kuitenkaan pelkästään kielteistä, vaan se voi myös kertoa vaihto-oppilaiden minään liittyvien käsitysjärjestelmien joutumisesta uudelleen arvioitaviksi uusien kokemusten pohjalta. Kansainvälisen ajattelunsa vaihto-oppilaat katsoivat muuttuneen. Mm. arvot selkeytyivät ja maailmankuva avartui vähemmän mustavalkoiseksi. Erityisesti korostettiin todellisen rotujenvälisen kanssakäymisen asettamia vaatimuksia: ideaalisia ennakkoluultomia asenteita on helppo kannattaa ristiriidattomassa tilanteessa. Kansainvälistyminen ei kuitenkaan heikentänyt suomalaista kulttuuri-identiteettiä, mutta sen merkitystä pohdittiin tietoisemmin. Suurin osa vaihto-oppilaista oli tyytyväinen oleskeluunsa - paluu kotimaahan oli monille vaikea.

Heidi-Maria Listo-Alén tarkastelee opiskelijavaihdon merkitystä isäntämaan näkökulmasta: hyötyvätkö siitä molemmat osapuolet vai jääkö esim. kansainvälistyminen vain vieraiden oppivelvollisuudeksi. Noin 400 amerikkalaiselta opiskelijalta kysyttiin muun muassa, mitä he odottivat ulkomailta kontakteilta ja suuntautuivatko he kontaktien jälkeen kansainvälisemmin. Tulokset osoittavat, että 80 % opiskelijoista suhtautuu ulkomaalaisiin opiskelijoihin neutraalisti. He odottavat saavansa näiltä mm. tietoa lähtömaan kulttuurista. Varsinaisesti vain ulkomaalaisiin alun perinkin positiivisesti suhtautuneet (10 %) ovat sitä mieltä, että he olivat saaneet uusia näkemyksiä kansainvälisistä suhteista. Toisaalta myös negatiivisesti suhtautuneet (10 %)

myöntävät käsitystensä muuttuneen: kotimaahan asennoitutaan aikaisempaa kriittisemmin, mikä on tärkeä askel pois etnosentrismistä. Suorien pitkäaikaisten kontaktien onkin havaittu vähentävän enakkoluuloja ja lisäävän ymmärrystä, joten opiskelijavaihdolla on merkitystä myös isäntämaan opiskelijoiden kansainvälistymiselle.

Ulkomaista tutkimustietoa kulttuurienvälisestä viestinnästä on tarjolla melkoisesti, mutta kotimaisesta näkökulmasta alaa ei ole kartoitettu riittävästi. Ennen kuin kyke-

nemme ymmärtämään muita kulttuureja, on meidän hyväksyttävä itsemme. Jaacko Lehtosen toimittama teos **Kulttuurien kohtaaminen** lisää mm. tietoa suomalaisuudesta meidän ja muiden silmin. Kielteisten auto-stereotyypioiden aika on ohi. Kirja soveltuu hyvin paitsi kansainvälisyyskasvattajille myös suomea vieraana kielenä opettavalle. Itse kunkin on hyvä tietää, millaisia ovat nyky-Liisat ja -Matit.

Pirkko Muikku-Werner
Joensuun yliopisto

Marianne Nordman:
MINILEKTER
Om de små textgenrernas språk

Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia No 178.
Språkvetenskap 23. 1994. Vaasa.

Jokapäiväiseen elämään liittyvät itsensäselvyydet saattavat olla hyvinkin kiinnostavia, kun niitä katsoo uudesta näkökulmasta. Kukapa ei olisi joskus yrittänyt seurata ruokaohjeen neuvoja tai päästä selville neuleohjeen koukeroista. Tällaisiin pieniin kielenkäytön muotoihin meitä perehdyttää Marianne Nordmanin julkaisu **Minilekter**.

Kirjassa tarkastellaan pienten, erikoistuneiden kielimuotojen, "minilektien", maailmaa ja tutkitaan lähemmin ruokareseptien, neuleohjeiden, säätiedostusten ja voimisteluohejien ominaisuuksia. Nordman tarjoaa näin naisnäkökulmaa ammattikielen tutkimukseen: jäähän arkiseksi koettu, paljolti naisten käyttämä kieli usein vaille huomiota.

"Minilekti" on Nordmanin kehittämä termi, joka sopii hyvin ammattikielen ja teknolektin jatkoksi erikoiskielten käsitejärjes-

jestelmään. Nordman ottaa käsitteenmäärittelyssään huomioon, että uuden termin on aina oltava perusteltu ja käsitteen selkeärajainen. Tekstityypin ja kielimuodon käsitteiden suhdetta voisi kuitenkin joiltakin osin vielä selkeyttää. Kirjansa toisessa kappaleessa nordman luo myös katsauksen erikoistuneiden kielimuotojen nimityksiin eri kielissä (*sublanguage*, *Subsprache*, *Teilfachsprache*) ja tarkastelee käsitettä kahdesta näkökulmasta: teoreettisesti suhteessa ammattikielen ja yleiskielen sekä yleisesti sisällön, tekstityypin ja kommunikaatiotilanteen kannalta.

Minilektin käsite on varsin kiinnostava, koska se sijoittuu ammattikielen ja yleiskielen harmaaseen välimaastoon. Vaikka perheen ruuanlaittaja epäilemättä tuntee alansa, ei hänen välttämättä tarvitse olla ammattilainen eikä tuntea ammattikielen tieteellistä taustaa. Ruokaohje on siis minilekti, mutta ei välttämättä ammattikieltä.

Nordmanin minilektin käsitettä pohtiva kappale osoittaa, että käsitteiden ja termien käytön horjuvuus on tyypillistä ammattikielen tutkimukselle ja että tällä saralla riittäisi aineistoa terminologiselle tutkimukselle laajemminkin.

Kirjansa toisessa osassa Nordman kuvaa yksittäisiä minilektejä deskriptiivisen tyyliintutkimuksen keinoin. Ruokaohjeiden, neuleohjeiden, säätiedotusten ja voimisteluohjeiden typografiaa, makrostruktuuria, syntaksia ja sanavalintoja tarkastellaan varsin perusteellisesti, minkä minilektien stereotyyppinen luonne tekee mahdolliseksi.

Nordmanin tutkimus on synkronista, ja tutkimusmateriaali on koottu riikinruotsalaisista ja suomenruotsalaisista lähteistä. Ruokaohjeita tarkastellaan kuitenkin myös diakronisesti sekä eri Pohjoismaista kerätyn aineiston pohjalta. Voimisteluohjeita lukuunottamatta tutkitut minilektit edustavat kirjoitettua kieltä.

Nordmanin tutkimus valaisee minilektien yleistä luonnetta, mutta tuloksista on löydettävissä myös varsin kiinnostavia yksityiskohtia, joista seuraavassa kaksi esimerkkiä:

- Ruokaohjeissa on verbien osuus kaikista sanoista suurempi kuin muissa teksteissä. Samat verbit toistuvat usein.

- Suomenruotsalainen säätiedotus etenee etelästä pohjoiseen, ruotsalainen pohjoisesta etelään.

Tarkasti rajatun sisältönsä, yhtenäisen tekstifunktion ja rakenteellisen stereotyyppisyytensä ansiosta minilektit soveltuvat hyvin konekääntämiseen. Niissä ilmenevä kulttuurinen vaihtelu aiheuttaa kuitenkin käännösongelmia, koska eri kulttuureissa samoilla minilekteillä voi olla eri funktioita.

Minilektit ovat kielimuotoina arkisia, mutta kansainvälisiä. Siksi ne ovat varsin mielenkiintoinen ja haastava tutkimuskohde.

Merja Koskela
Vaasan yliopisto

(Kirjaa voi tilata osoitteella Vaasan yliopisto, Julkaisujen myynti/Tarja Salo, PL 297, 65101 Vaasa. Puh. (961) 3248 217. Hinta 63 mk.)

TIEDOTUKSIA ** INFORMATION

Korkeakoulujen kielikeskus tiedottaa

UUSI JULKAISU - NEW PUBLICATION

Korkeakoulujen kielikeskuksen tutkimuksia N:o 1

Research Reports from the Language Centre for Finnish Universities No. 1

Marja-Kaisa Pihko:

**CROSS-LINGUISTIC INTELLIGIBILITY OF NATIVE AND
NON-NATIVE L2 SPEECH VARIETIES**

Korkeakoulujen kielikeskuksen uudessa tutkimusraporttisarjassa ensimmäisenä on ilmestynyt Marja-Kaisa Pihkon lisensiaatintyöhön perustuva tutkimus, joka käsittelee äidinkielisten ja ei-äidinkielisten englannin puhujien aksenttien ymmärrettävyyttä kielenoppijan kannalta. Tutkimus on luonteeltaan teoreettinen. Siinä analysoidaan monitasoisesti äidinkielisten ja vieraskielisen puheen ymmärrettävyyttä sekä luodaan laaja katsaus aikaisempaan alan tutkimukseen.

The first publication in the new research report series of the Language Centre for Finnish Universities is Marja-Kaisa Pihko's theoretical study on cross-linguistic intelligibility. It contains a multi-level conceptual analysis of speech intelligibility phenomena and an extensive review of relevant previous research. The general theoretical framework is drawn from psycholinguistic research into L1 and L2 speech comprehension.

Hinta/Price: 70 mk

Tilaukset/Orders:

Korkeakoulujen kielikeskus, Jyväskylän yliopisto, PL 35, 40351 Jyväskylä
Puh./Tel. 941-603 520; Fax: 941-603 521

Nauhoitepalvelu tiedottaa

UUSIA ÄÄNITTEITÄ

Englanti

BBC YOUR WORLD

51/93 THE PRIVY COUNCIL

13'47"

Britain's Privy Council ruled, that two Jamaican men, condemned to hang, should be spared the death penalty because of the inordinately long delay in carrying out the sentence. The men had spent 14 years on death row and the Judicial Committee of the Privy Council decided that this amounted to inhumane treatment and ruled that their sentences be commuted to life imprisonment. The law lords said that in future nobody sentenced to death in a Commonwealth country which accepts the Privy Council as the highest legal authority should be held for more than 5 years before execution. Should a British institution, with its roots in the colonial period, play such a decisive role in the legal procedure of other independent nations?

52/94 IS MODERN MEDICINE GOING TOO FAR?

13'57"

Modern medical and surgical techniques can achieve miracles. But recently the death of a five-year-old British girl, Laura Davies, in the USA after her second, massive transplant operation, has made people ask whether such "heroic" surgery is worthwhile. Does it really benefit the patients, who may suffer great pain, in exchange for a tiny chance of extending their lives? And could the money be used in a better way?

1/94 FREE TRADE - THE WINNERS AND THE LOSERS

14'

Who are going to be the winners and who the losers in the game of free trade? The European Union has the so-called Special Chapter to protect its workers. Should other GATT members or trading blocks like NAFTA look at similar provisions? And what about developing countries which are vulnerable to exploitation, when under GATT, they're forced to dismantle trade barriers?

2/94 NEEDLESS MONKEY BUSINESS?

14'

It is hard to get a clear picture of how and why animals are used in research. Most of it is carried out on rodents, but dogs and cats are also used and, most controversially, monkeys. Recently, anti-vivisectionists highlighted the export of African green Monkeys from the Caribbean islands of Barbados and St.Kitts/Nevis.

3/94 THE WEST'S VIEW OF ISLAM

14'

How is Islam portrayed in the western media? When the word "Muslim" is heard, it's nearly always in connection with subjects like fundamentalism, terrorism or the repression of women. What are the rights and wrongs of the negative view of Islam portrayed in the West and what sort of impact is it having?

4/94 MEASURING THE HUMAN MIND**13'57"**

Who is the best person for the job? Traditional methods of choosing employees - such as the job interview - are being replaced by psychometric tests. But there are risks in this apparently "objective" method: cultural bias, misuse by a badly trained manager, or even intrusion into people's feelings. One local authority in Britain was blamed recently for asking job applicants how they felt about their fathers, if they sweated easily, and whether they'd like to watch a Spanish bullfight!

5/94 THE AIDS DEBATE**14'**

How real is the so-called AIDS epidemic in Africa? How great a threat is AIDS to the heterosexual population in the West? How direct is the link between the virus HIV and AIDS? These are the questions which have been asked over the past 18 months by Britain's Sunday Times. Its science editor argues that the hypothesis that HIV causes AIDS has got nowhere in 10 years. There's been an angry response from the British medical and scientific communities...

6/94 SHOULD EUTHANASIA BE ALLOWED BY LAW?**14'**

The BBC English dictionary defines "euthanasia" as "the practice of painlessly killing a sick or injured person to relieve their suffering when they cannot be cured". In December, the Dutch passed legislation to give themselves the industrial world's most liberal policy on the issue. While not making legal to assist in what is also sometimes called "mercy killing", the Dutch law gives guidelines which will guarantee medical staff immunity from persecution. Nevertheless, every government around the world, including Holland, maintains euthanasia as a criminal offence, and it is forbidden by the major world religions.

BBC SCIENCE MAGAZINE**51/93****THE CIGARETTE STRIKES BACK****8'15"**

Cigarette smoking is linked to lung cancer, heart disease and other illnesses which cause chronic ill health and shorten life. But if smokers live long enough they are less likely to develop conditions such as Parkinson's and Alzheimer's. This observation is opening up a new research field which may lead to new treatments for the devastating brain conditions of old age.

THE SCIENCE BEHIND SPORT**5'25"**

You mostly need skill, hard work and discipline to reach the top in sport, but in some games a passing acquaintance with scientific principles doesn't come amiss. If you can locate the centre of percussion and estimate to Magnus effect it could make the difference to your game. Dr. Delf tells how to amaze a golf partner and give an extra edge to a game of tabletennis.

OUR TWO HIND LEGS**11'15"**

Humans are among the very few animals which only move about on two legs. The development of bipedalism was a crucial phase in our evolution. But how and why did the change in posture and locomotion come about?

52/93

CYCLING VOLES

5'50"

"Boom and bust" is not just a phrase which applies to economies. It is equally applicable to populations of small rodents such as mice and voles, especially those which live on northern latitudes. Their numbers seem to go in cycles.

GETTING STONED IN THE STONE AGE

4'15"

Every society tends to regard its problems as new and peculiar to itself. The truth is that most societies since the dawn of humanity have used mind-altering drugs of some kind. Dr. R. Rudgeley in his book "The Alchemy of Culture" claims that drug use has always been the wellspring of human creativity.

POTTERY SHAPES UP TO SCRUTINY

8'05"

At the University of Southampton a team of archaeologists and engineers have developed a computer program which uses image analysis and shape recognition to classify ancient pottery.

ADVICE FROM A HUNTER

5'53"

David Levy of the University of Arizona is one of today's most successful comet hunters. He has found 19 comets and was one of the co-discoverers of Comet Shoemaker-Levy, which is going to crash into Jupiter in July 1994.

1/94

HEART DISEASE AND THE LIVER

4'16"

A new survey in Britain shows that babies with a small abdomen at birth are more likely to develop heart disease in later life. A small stomach often means an undeveloped liver. As the liver metabolizes cholesterol, its underdevelopment can lead to cardiovascular disease.

MORE EPIDEMICS?

3'37"

The world is still unprepared for international threats to health, despite the global AIDS epidemic. The Centre for Health and Human Rights at Harvard say there needs to be a better worldwide response to epidemics.

SURFACES AREN'T AS SIMPLE AS WE MAY THINK!

4'50"

Most reactions occur on surfaces. A new project at Liverpool University aims to work out exactly what happens. This can be useful in a number of practical applications, from car catalysts to manufacturing new glues.

A HISTORY OF THE UNIVERSE

5'20"

George Smoot, from the Astrophysics Department of the University of California at Berkeley, talks about his book "Wrinkles in Time", where he sets out the current theories on cosmology.

NEW PARTNERSHIPS IN ETHNOBOTANY

4'41"

A conference has been held in Brazil to look at the latest work in ethnobotany. Attended by drug companies and academics, the meeting examined some of the physical and ethical problems facing this area of research.

2/94

ICE CORE EVIDENCE QUESTIONED

4'30"

Recent discoveries have suggested that the Earth's climate can change drastically over very short periods of time with average temperatures rising or falling by several degrees in less than a decade. The evidence comes from ice cores from the Greenland ice sheet. ...Such changes took place during the previous interglacial - and could, therefore, occur in our present age. That is now being questioned.

SCIENCE NEWS ROUND-UP

8'15"

In this issue: claims for French scientists that they have broken the record for superconductivity by developing a material which loses all resistance to electricity at only -23 degrees Celsius; the life-saving properties of aspirin; new evidence about the effects of the Ice Age on tropical seas; the fate of the old solar panels from the Hubble Space Telescope.

THE SPACE BETWEEN STARS

4'25"

Interstellar space contains small quantities of simple gases such as hydrogen and for more than seventy years astronomers have known that there is experimental evidence for the nature of that material.

THE INTERFACE BETWEEN COMPUTERS AND BIOLOGY

6'55"

Projects to map the genetic material of various organisms, including ourselves, are generating vast quantities of data. In addition, there is a growing body of information about protein sequences and structure.

3/94

REVERSING THE IRREVERSIBLE

6'

When the spinal cord is severed in an accident, there is little that doctors can do. The damage is irreversible and the victim will always be paralyzed. But scientists are slowly devising new strategies which may help the body itself to repair some of the damage.

THE VIRUS THAT DISRUPTS COMMUNICATIONS

5'25"

Smallpox is no longer a threat to human health. It was eradicated 15 years ago and the only samples of the virus which still exist are held in secure laboratories in Russia and the United States. Should they, too, be eliminated?

THE KILLER GENE

6'15"

Cancer treatment has improved dramatically in the past 20 years, but there's still a heavy death toll from the solid tumours - cancers of the lung, breast and colon. Scientists now realize that many of these tumours are caused by defects in a single gene, known as p53, which the journal "Science" named as its "molecule of the year" for 1993.

MATHEMATICAL SYMMETRY

5'15"

Nature is full of examples of mathematical symmetry and engineering precision, if you just look closely at the world around you...

4/94

HUBBLE IS BACK IN BUSINESS

7'

The first pictures from the newly refurbished Hubble Space Telescope have confirmed the hopes and expectations of astronomers...

THE PHARMACY INSIDE US

19'15"

We are surrounded by bacteria which live in and on us and are capable of doubling in number every 20 minutes, yet they very seldom make us ill. That's because we make our own antibiotics which are the front line of our immune defences and mostly keep the microbes at bay. Parasites and fungi also seem to be susceptible to some of these antimicrobial peptides.

5/94

POLLUTION CONTROLS POLLUTION

5'20"

Acid rain was a big concern of environmentalists a few years ago. Many industrial countries introduced measures to cut the emissions of sulphur and nitrogen oxides which cause acid rain. But the cut in those emissions has not been matched by a reduction in the acidity of rainfall. It's almost as acidic as ever...

SCIENCE NEWS ROUND-UP

6'25"

In this issue: a gene for osteoporosis; a missing link between whales and their terrestrial ancestors; a challenge to the conventional view about when and how life first appeared on land; husky sledge dogs are taking part in their last scientific expedition before leaving Antarctica.

ONE GENE - FOUR SYNDROMS

6'40"

A single gene, known as RET, causes four disease syndromes. Recent medical findings are reviewed by Veronica van Heyningen of Britain's Medical Research Council.

SEX AND SYMMETRY IN THE BIRD WORLD

6'20"

The gaudy plumage of some small birds is intended to attract females, who use the display to assess the health and fitness of potential mates. But it seems that the splendour of the feathers is not the only feature that impresses the females. They also pay attention to the symmetry.

6/94

THE LONG EL NINO

6'30"

North eastern Brazil has been devastated by the worst drought in living memory, a consequence of the El Nino. It's a climate phenomenon which affects the countries around the tropical Pacific Ocean every few years. The present one has lasted longer than usual...

GREEN SOAPS - FRIENDS OF THE ENVIRONMENT?

4'

For years environmentalists have been urging consumers not to buy washing powders and detergents which contain phosphates because they pollute rivers and make them stagnant. Now a report suggests that the phosphate-free, "eco-friendly" detergents are just as bad for the environment.

AN ARCTIC INVASION**0'55"**

Deciduous trees are moving northwards in the Canadian Arctic, replacing some of the conifers. This is happening because the growing season has become slightly warmer and drier.

DRUG COMPANIES RETURN TO THEIR ROOTS**11'50"**

Many people - even in wealthy countries - have returned to the herbal remedies of earlier generations. Slowly the pharmaceutical industry has realized that traditions about the healing properties of plants may be based in fact and that the world's flora contains many substances which could be developed into useful drugs.

Transcriptions of ALL the BBC programmes are available!

Tiedustelut ja tilaukset:

Anna Kyppö

Puh. 941-603 525

Fax 941-603 521

**WRITING IN TERTIARY AND SECONDARY EDUCATION SYMPOSIUM -
AKATEEMINEN KIRJOITTAMINEN - TUTKIMUSTA JA SOVELLUTUKSIA
UNIVERSITY OF HELSINKI**

Time: May 19-20, 1994

Place: University of Helsinki (Hallituskatu 11, Porthania II)

Thursday, May 19, 1994

8.00 - 9.00	Registration
9.00 - 9.30	Opening
9.30 - 10.00	Greg Myers, University of Lancaster "Popularizations and public understanding"
10.00 - 10.30	Coffee break
10.30 - 11.00	Emel Sözer-Huber, University of Munich "Scientific language - do all languages qualify as a code for science?"
11.00 - 11.30	Philip Riley, University of Nancy II "Aspects on the Sociology of Writing"
11.30 - 12.15	Discussion on Writing up Research
12.15 - 13.15	Lunch break
13.15 - 13.45	John Swales, University of Michigan "Research Paper Abstracts: writer intentions and reader reactions"
13.45 - 14.15	Meriel Bloor, University of Warwick "Conflicting approaches to writing instruction at the tertiary level"
14.15 - 14.45	Coffee break
14.45 - 15.15	Ulla Connor, University of Indiana "Writing at university level in the USA "
15.15 - 16.30	Discussion on Problems of writing in universities

Perjantai, 20. 5. 1994

9.15 - 9.45	Kirsti Lonka, Helsingin yliopisto "Kirjoittaminen ja oppiminen - kognitiivinen näkökulma"
9.45 - 10.15	Minna-Riitta Luukka, Jyväskylän yliopisto Pirkko Muikku, Joensuun yliopisto "Kirjoittamisen opetus Suomen yliopistoissa"
10.15 - 10.45	Kahvitauko
10.45 - 11.15	Helena Kangasharju, Uppsalan yliopisto "Äidinkielen ja vieraskielisen kirjoittamisen yhteyksistä"
11.15 - 11.45	Leena Laurinen, Jyväskylän yliopisto "Tiivistelmät opinnäytetöissä"
11.45 - 13.00	Lounastauko
13.00 - 13.30	Anna Mauranen, Jyväskylän yliopisto "Kansainvälistyvä kirjoittaminen: vaihto-opiskelijan ongelmia"
13.30 - 14.00	Leena Vaurio, Helsingin yliopisto "Vieraalla kielellä kirjoittaminen peruskoulussa ja lukiossa"
14.00-14.30	Kahvitauko
14.30-15.00	Eija Ventola, Helsingin yliopisto "Katkoja kirjoittajauran jatkumolla"
15.00-16.00	Paneelikeskustelu: Kirjoittamisen opetuksen kehittäminen Suomessa kouluissa ja korkeakouluissa
16.00-16.15	Päätöspanat

Symposium Organizers:

Anna Mauranen, University of Jyväskylä and Eija Ventola, University of Helsinki.

The symposium is open to anyone interested. The participation fee is FIM 350. For further information, please contact Taina Järvinen, Language Centre, P.O.B. 4, 00014 University of Helsinki, tel. 90-726 0402, telefax 90-191 3364, e-mail Taina.Jarvinen@Helsinki.Fi

AFinLAn SYSSYMPOSIUM 1994:

KIELTEN VÄLISET KONTAKTIT

Symposium pidetään Joensuun yliopistossa perjantaina ja lauantaina, 11. - 12.11.1994. Pääteemaksi olemme valinneet *kielten väliset kontaktit*. Tämän teeman alle sopivat mm. kaksikielisyteen, kielen vaihtoon, kielen valintaan, interferenssiin sekä kielen oppimiseen ja omaksumiseen liittyvät kysymykset. Se, että symposiumille on valittu teema, ei sulje pois mahdollisuutta pitää esitelmää muusta aiheesta.

Kutsumme kaikki soveltavan kielitieteen ystävät Joensuuhun pitämään ja kuuntelemaan esitelmiä. Kullekin esiintyjälle varataan aikaa 20 minuuttia ja lisäksi keskustelulle 10 minuuttia. Pyydämme sekä esitelmän pitäjiä että muita osanottajia ilmoittautumaan oheisella lomakkeella toukokuun loppuun mennessä. Esitelmien yksisivuiset tiivistelmät toivomme saavamme viimeistään syyskuun loppuun mennessä.

Seuraava tiedote lähetetään kaikille ilmoittautuneille. Siinä kerromme maksuista ja eri majoitusvaihtoehdoista. Symposiumin ohjelman ja esitelmien tiivistelmät lähetämme lokakuun loppuun mennessä. Lisätietoja voi kysyä puh. 973-1514322, fax 973-1514211, sähköposti hirvonen@joyl.joensuu.fi

Joensuussa 23. maaliskuuta 1994

Järjestelytoimikunnan puolesta

Pekka Hirvonen
Puheenjohtaja

ENNAKKOILMOITTAUTUMINEN AFinLAn syysseminariumiin 1994

Nimi: _____

Osoite: _____

Puhelin: _____ (työ) _____ (koti)

Telefax: _____ Sähköposti: _____

Pidän esityksen [ ] En pidä esitystä [ ]

Esitykseni otsikko: _____

Tekijä(t): _____

Lähetetään osoitteeseen:

AFinLAn syysseminarium 1994

Vieraiden kielten laitos

Joensuun yliopisto

PL 111

80101 JOENSUU

Puhelin: 973 - 1514335

Telefax: 973 - 1514211

Opetatko kieltä? Tutkitko kieltä ja sen käyttöä? Käytkö kongresseissa?
Tarvitsetko tietoa? Kaipaatko kontakteja?

AFinLa on sinua varten!

- * Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA ry on kansainvälisen soveltavan kielitieteen yhdistyksen AILA:n (Association Internationale de Linguistique Appliquée) suomalainen sisarjärjestö.
- * AFinLA ja Jyväskylän yliopisto ovat saaneet kunnian isännöidä seuraavaa AILAn maailmankongressia vuonna 1996.
- * Järjestämme vuosittaisen syysseminariin, seminaareja ja esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia ja välittämme tietoa alan koti- ja ulkomaisesta tutkimuksesta sekä tapahtumista.

JÄSENEDET:

- * Kielikeskustelua -lehti (10 krt/vuosi)
- * vuosittainen AILA Review
- * jäsentiedotteet, joissa mukana AILA Newsletter
- * AFinLA:n julkaisut jäsenhintaan (n. 30% alennus)
- * usein myös alennettu osallistumismaksu kansainvälisiin AILA:n ja sen sisarjärjestöjen kongresseihin ja seminaareihin

AFINLAN UUSIMMAT VUOSIKIRJAT:

Nyysönen, H. ja L. Kuure (toim.) 1992. Acquisition of language - acquisition of culture. Kielen ja kulttuurin omaksuminen. AFinLA:n vuosikirja 1992. AFinLA: Jyväskylä.

Löfman, L., Kurki-Suonio, L., Pellinen, S. ja J. Lehtonen (toim.): The Competent Intercultural Communicator. AFinLA:n vuosikirja 1993. AFinLA: Tampere.

LIITY NYT AFINLAAN!

- * AFinLAan voit liittyä maksamalla jäsenmaksun yhdistyksen postisiirtotilille TA 5156 23-4. Jäsenmaksu on 100 mk, opiskelijoilta 50 mk.

Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys ry.
Hannele Dufva (siht.)
Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
PL 35
40351 Jyväskylä
puh. 941 - 603535
sähköposti: dufva@jylk.jyu.fi

Kari Sajavaara (pj.)
Englannin kielen laitos
Jyväskylän yliopisto
PL 35
40351 Jyväskylä
puh. 941 - 6031 213
sähköposti: sajavaara@jylk.jyu.fi

GERMANISTISCHE FORSCHUNGEN ZUM LITERARISCHEN TEXT

6. internationale Arbeitstagung: 30. September-2. Oktober 1994 in Vörå/Vöyri

1. Zirkular (Februar 1994)

Liebe Kolleginnen und Kollegen!

Unser nun schon traditionelles Treffen soll weitergeführt werden und in diesem Jahr an der Monatswende September/Oktober stattfinden. Auch das bewährte Rahmenthema wird beibehalten: Wieder geht es um die Analyse und Interpretation literarischer Texte. Im Mittelpunkt sollten diesmal unter dem Motto "Das Nacheinander zerfließt im Zugleich" (Walter Jens) Überlegungen zur Prosa der Moderne stehen. Gedacht ist an Autoren wie Alfred Döblin, Wolfgang Koeppen oder Uwe Johnson, aber natürlich sind auch andere Angebote willkommen. Erwartet werden wie immer literatur- und sprachwissenschaftliche Beiträge. Wir erhoffen gerade auch aus linguistischer Sicht höchst interessante Aufschlüsse über die sprachliche Struktur (Syntax, Wortbildung usw.) dieser "Prosa mit verwickelterer Anlage" (V. Braun). Daneben sind natürlich auch Erfahrungsberichte aus der Unterrichts- und Übersetzungspraxis um solche Werke an Universitäten, Gymnasien und natürlich auch in der Verlagspraxis für die Tagungsteilnehmer von großem Interesse.

Zwei Arbeitsgruppen bzw. Gesprächskreise werden daneben gebildet:

Von Nord nach Süd, von Süd nach Nord! (Reiseliteratur)

Hier ist der Brückenschlag zur Prosa der Moderne gut möglich: Das "Reisen nach Innen", die extrem subjektive, reflexionsreiche oder gar fiktional/phantastische Reise, die autobiographische Reise zurück, aber auch der Typus des Reportagehaften, Journalistischen.

Der Schriftsteller Hans Fallada.

Das Schaffen des Romanciers und seine Rezeption in Skandinavien und im Baltikum, aber auch in anderen Ländern.

Die Vorträge sollten 20 bzw. 45 Minuten nicht überschreiten, damit die Zeit von 10 bzw. 15 Minuten Diskussion gewährleistet ist. Auch Gäste ohne eigenen Beitrag sind natürlich herzlich willkommen.

Unser Programm wird wie immer durch Abendveranstaltungen bereichert: Schriftsteller werden wieder zu Gast sein, auch eine musikalische Darbietung soll nicht fehlen. Über weitere Einzelheiten wird im nächsten Zirkular (Mai 94) berichtet.

Beiliegend finden Sie das Anmeldeformular, das wegen der begrenzten Unterbringungskapazität (betrifft vor allem Einzelzimmer!) möglichst rasch zurückgeschickt werden sollte, spätestens bis 5. April 1994. Unsere Tagung beginnt Freitag abend: Gegen 17.30 Uhr wird ein Bus vom Bahnhof Vaasa nach Vörå fahren. Zurück geht es aus Vörå am Sonntag Nachmittag. (Anschluß an den Zug Vaasa-Helsinki ist gewährleistet!).

Wir freuen uns, bekannte und neue Gäste auf unserer Arbeitstagung begrüßen zu können.

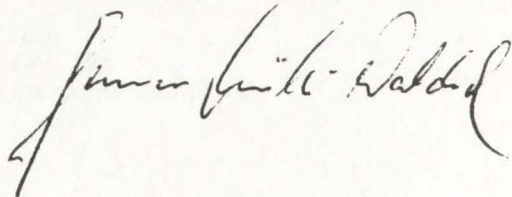
Anmeldeformular auf S. 51

A.F. Kelletat

G. Müller-Waldeck

H. Nikula

D. Wilske

4th Conference on Applied Natural Language Processing

13-15 October 1994

Institute of Computational Linguistics
University of Stuttgart, Germany

Tutorials; Exhibitions; Video Presentations; Demonstrations; Topics; Dialog Systems; Machine Translation; Text and Message Processing; Explanation and Generation; Evaluation; Corpus Development; Database Interface Systems; Lexicons; Tool Development; Language Teaching Aids; Adaptive Systems; Help Systems; Grammar and Style Checking; Knowledge Acquisition; Automated Document management; Multilanguage Systems; Multimedia Systems; Integrated Speech and Natural Language Systems, and Other Applications

Program Committee:

Susan Armstrong, Harry Bunt, Jim Cowie, Ido Dagan, Robert Ingria, Paul Jacobs (Chairman), Richard Kittredge, Kazunori Muraki, Peter Norvig, Hans Joachim Novak, Martha Palmer, Manny Rayner, Donia Scott, Oliviero Stock, Annie Zaenen

Deadline for Papers: 2 May 1994

General Information:

Uwe Reyle, Institut für Maschinelle Sprachverarbeitung
Universität Stuttgart, Azenbergstraße 12,
70274 Stuttgart, Germany

Phone (+49 711) 121-13 61

Fax (+49 711) 121-13 66

Reyle@ims.uni-stuttgart.de

75TH ANNIVERSARY OF TALLINN PEDAGOGICAL UNIVERSITY**TEACHING ENGLISH: CONVERSATIONS WITH LINGUISTS AND
LANGUAGE TEACHERS****International Conference of Applied Linguistics
Tallinn, October 21-22, 1994**

We are delighted to invite you to participate in the International Conference of Applied Linguistics organised by the Department of English Language and Literature, Tallinn Pedagogical University, in October 21-22, 1994. The Conference is devoted to TEFL issues, English and American studies, and research on all aspects of the English language.

There is a small participation fee payable on your arrival. It does not cover catering or the accommodation. There is a limit of 150 participants for the Conference, so early registration is advised. If you wish to present a paper, please fill in both the Speaker's Proposal Form and the Registration Form (both on p. 52), otherwise only the Registration Form is needed. Please return the forms no later than **May 1, 1994**, to:

**The Conference Organising Committee
Department of English
Tallinn Pedagogical University
25 Narva Road
Tallinn EE0100, Estonia
tel. (372-2) 422-512
fax (372-2) 425-339**

We look forward to hearing from you soon.

Sincerely yours,

**Prof. Suliko Liiv
Chair of English**

Johannes Gutenberg-Universität
 Fachbereich Angewandte Sprach- und Kulturwissenschaft
 Germanistisches Institut
 D 76711 GERMERSHEIM
 FAX +49-7274-50 84 29

"ÜBERSETZERISCHE KOMPETENZ"

SYMPOSIUM ZU FRAGEN DER ÜBERSETZERAUSBILDUNG

Germersheim, 10.-13. November 1994

1. Zirkular (März 1994)

Liebe Kolleginnen und Kollegen!

Im Rahmen unserer Erasmus-Partnerschaft mit der norwegischen Hochschule in Halden kam im vergangenen Herbst der Gedanke auf, in Germersheim ein Treffen zu Fragen der Übersetzerausbildung zu veranstalten. Nach allerlei Vorüberlegungen ist nun entschieden, daß ein solches erstes Symposium im kommenden November stattfinden soll. Eingeladen sind Kolleginnen und Kollegen aus Dänemark, Norwegen, Schweden und Finnland. Veranstalter ist in Verbindung mit den Fachgruppen für Übersetzen (Dr. Kußmaul) und für Dolmetschen (Dr. Hönig) das Germanistische Institut in Germersheim.

Thema des Symposiums ist die "übersetzerische Kompetenz" und ihre Vermittlung in universitären Studiengängen. Was muß/soll/kann/darf unser Unterricht bieten, damit die Studenten das wissenschaftliche Rüstzeug für das Übersetzen bekommen? Übersetzungsrelevante Textanalyse, kontrastive Grammatik und ihre Bedeutung für das Übersetzen, psycholinguistische Modellierung des Übersetzungsprozesses, Kulturkontraste und ihre Vermittlung in der Übersetzerausbildung, literarisches versus Fachtextübersetzen, der Übersetzer und seine Hilfsmittel, Kulturwissenschaftliche Aspekte der Übersetzerausbildung - zu diesen und ähnlichen Themen erhoffen wir uns Referate und Diskussionsbeiträge der Symposiumsteilnehmer, worunter hoffentlich auch viele Nachwuchswissenschaftler sein werden. Im Zusammenhang mit unserem Symposium können wir - falls das gewünscht wird - auch besprechen, welche Auswirkungen ein EU-Beitritt Finnlands, Norwegens und Schwedens auf unsere Studiengänge und Austauschprogramme haben wird bzw. haben sollte.

Die Vorträge können 20 bzw. 45 Minuten dauern, im Anschluß sind je 10 bzw. 15 Minuten für Diskussionen reserviert. Die Tagung richtet sich primär an Hochschullehrer und Wissenschaftler, die sich mit dem Übersetzen mit Deutsch als Ausgangs- oder Zielsprache befassen. Es können aber Vorträge auch auf englisch gehalten werden.

Da das Symposium am Freitag früh beginnen soll, bitten wir alle Teilnehmer, bereits am Donnerstag anzureisen. Die Tagung wird Samstag nachmittag (gegen 16.00) beendet sein, für den Abend ist noch ein Ausflug in die Umgebung geplant, um Eß- und Trinksitten der Einheimischen zu studieren. Die Rückreise kann dann Sonntag stattfinden. Für die Teilnahme muß eine Tagungsgebühr von 50.-DM bezahlt werden, hinzukommen für Sie außer Ihren Reisekosten die Ausgaben für das Hotel (35-110 DM/Nacht) sowie für die Verpflegung (30-50 DM/Tag).

Mit freundlichen Grüßen aus Germersheim

Andreas F. Kelletat

Anmeldeformular auf S. 53

22. Jahrestagung Deutsch als Fremdsprache
 Aachen, 26.-28.5.1994
 an der Rheinisch-Westfälischen Technischen Hochschule

Themenschwerpunkte sind (die für die Vorbereitung verantwortlichen Vorstandsmitglieder des FaDaF sind in Klammern angegeben):

1. Fach- und Sprachunterricht: Gemeinsamkeiten, Unterschiede und Kooperationsmöglichkeiten (Sabine Fiß, Chemnitz)
2. Fach- und Berufssprachen. Angebot und Nachfrage (Hans-Georg Albers, Köln)
3. Traditionelle Lernmethoden - Neue Möglichkeiten (Klaus Vordewülbecke, München)
4. Theorie und Praxis: Kooperation von Studiengängen, Lehrgebieten und Studienkollegs (Rainer Kohl, Dudweiler)
5. Deutsch als Fremdsprache im Ausland (Anke Stöver-Blahak, Hannover)

Forum DaF (Renate Henkenborg-Schröder, Oldenburg)

Auskünfte zur Tagung werden erteilt von:

Dr. Armin Wolf
 Lehrgebiet DaF
 Universität Regensburg
 Universitätsstraße 31
 D-93053 Regensburg
 Fon #- (0)941-943-2426

Walter Schleyer
 Lehrgebiet DaF
 RWTH Aachen
 Templergraben 55
 D-52062 Aachen
 Fon #- (0)241-80-6390

* * * * *

25. Jahrestagung der Gesellschaft für Angewandte Linguistik (GAL) e.V.
 an der Universität Trier vom 21.-23. September 1994

Die Tagung steht unter dem Rahmenthema: **Sprache: Verstehen und Verständlichkeit**. Es wird in fünf Themenbereichen bearbeitet:

1. Verstehen und Verständlichkeit in Linguistik und Psychologie
2. Verstehen in mündlicher Kommunikation
3. Leseforschung
4. Textproduktion und Textoptimierung
5. Verstehenprozesse in der Zweitsprache

Daneben werden noch Sektionen, Arbeitskreise, Hauptvorträge und Fachausstellungen durchgeführt. Vortragsanmeldungen werden bis spätestens **6.5.1994** an die Leiter der Themenbereiche, Sektionen und Arbeitskreise erbeten.

Informationen:

Prof. Dr. Bernd Spillner
 Präsident der GAL
 Universität Duisburg
 D-47048 Duisburg
 Tel. u. Fax: 0203/379-2064

Vortragsanmeldungen:

Prof. Dr. Klaus Mattheier
 Vizepräsident der GAL
 Universität Heidelberg
 Germanistisches Seminar
 Hauptstr. 207-209
 D-69117 Heidelberg
 Tel.: 06221/543243
 Fax: 06221/543255

CALL FOR PAPERS

LINGUISTIC REPRESENTATIONS OF THE SUBJECT

AN INTERNATIONAL CONFERENCE

University of Liverpool
4th-5th July 1994

Linguistic Representations of the Subject is an interdisciplinary conference in the fields of linguistics, semiotics, philosophy, psychoanalysis, and literary theory. Papers of twenty minutes duration are invited for each of the following sections: 'The Semiotic Subject', 'The Post-Cartesian Subject', 'The Subject and the Psyche', 'The Social Subject', and 'The Literary Subject'.

Speakers include:

Michael HOEY *Jean-Jacques LECERCLE* *Jonathan REE* *Thomas A. SEBEOK*

Send proposals by 29th April to Karl Simms at:

Department of English Language and Literature,
Modern Languages Building,
University of Liverpool,
P.O. Box 147, Liverpool L69 3BX, England
fax: +51 794 2730 or e-mail: knsimms@liverpool.ac.uk

Conference details and booking forms available from the same address.

* * * * *

Institute of Language and Communication
& The Danish Network in Foreign Language Pedagogy

Research Symposium on Conversational Analysis of Foreign Language Data at Odense University, Denmark, June 22nd to 26th, 1994. For further information and registration, please contact:

Johannes Wagner, Odense University
Institute of Language and Communication
Campusvej 55, DK-5230 Odense M, Denmark
Fax +(45) 65 93 24 83, E-mail: JWA@DOU.DK

* * * * *

The **8th International Conference on English Historical Linguistics** will be held at the University of Edinburgh from 19-24 September 1994. Information may be obtained from the following address:

Prof. Charles Jones, Department of English Language
University of Edinburgh, David Hume Tower
George Square, Edinburgh EH8 9JX, UK

SYMPOSIUM ON SPEECH ACTS

Buffalo, July 16-17, 1994

There will be a participant symposium on speech acts and linguistic research to be held during the **First International Summer Institute In Cognitive Science** held in Buffalo, State University of New York, July 16-17, 1994.

The aim is to discuss some issues concerning the interrelations of speech acts and linguistic theory. The state of the art suggests that this interface has been only partially explored. On the one hand, only a few of the language phenomena dealt with in speech act theory have been the object of intensive research in linguistic theory. On the other hand, the literature on speech acts has revealed only desultory interest in linguistic theories.

Contributions to the workshop may be either on methodological or on theoretical issues. Our aim is to do justice to the interdisciplinary complexity of this interface and evaluate its relevance in the development of cognitive science; to discuss general problems posed by different analyses; to bring under scrutiny theoretical assumptions taken for granted in recent analyses, which may not be so obvious as they seem; to investigate how even apparently minimal choices in the description of phenomena may affect the form and complexity of the interface; and to stress the theoretical and methodological relevance of the tools developed in this area by focusing on empirical data of different languages.

For information on the symposium on speech acts:

E-Mail: ELIFAVA@ UNIPAD.UNIPD.IT; ELIFAVA@ IPDUNIVX.UNIPD.IT

For information on the **First International Summer Institute in Cognitive Science** (Buffalo, July 5-30, 1994) please contact:

1994 Cognitive Science Summer Institute, Center for Cognitive Science

654 Baldy Hall, SUNY Buffalo, Buffalo NY 14260, USA

E- mail: COGSCI94@UBVMS.CC.BUFFALO.EDU

The theme of the First International Summer Institute in Cognitive Science is "Multi-disciplinary Foundations of Cognitive Science". The first three weeks of the four-week Summer Institute will be comprised of course at basic and advanced levels in constituent disciplines of Cognitive Science (Artificial Intelligence, Cognitive Psychology, Cognitive Neuroscience, Natural-Language Understanding, Language Disorders, Language and Speech Perception, Cognitive Development, Linguistic Development, Neuropsychology, Mental Models, etc.). The fourth week will be devoted to workshops and special conferences. Running through the four weeks, there will also be a special speaker series of prominent invited scholars.

* * * * *

ANNUAL MEETING OF THE SPANISH ASSOCIATION FOR NATURAL LANGUAGE PROCESSING (SEPLN '94)

Cordoba, July 20 - 22, 1994

Topics of interest include: large text corpora, phonetics, phonology, morphology, syntax, semantics, machine translation, electronic dictionaries, machine aids for translation. Tutorials, invited talks, panels and demonstrations will also be held.

For further information, contact: Dr. Leocadio Martin Mingorance, Dpto. de Filología Inglesa, Facultad de Filosofía y Letras, Plaza del Cardenal Salazar 3, 14071 Cordoba, Spain

**Applied Linguistics Association of Australia
XIX Annual Congress**

Thursday 14th to Sunday 17th July 1994
The University of Melbourne

"Creativity and Innovation in Applied Linguistics"

Keynote Speakers:

Frances Christie (The University of Melbourne)
Claire Kramsch (University of California, Berkeley)
Emanuel Schegloff (University of California, Los Angeles)
Winnie Crombie (University of Waikato, New Zealand)

The Applied Linguistics Association of Australia has pleasure in inviting you to participate in its nineteenth Annual Congress which is to be held from Thursday evening, 14th July, to Sunday afternoon, 17th July, 1994 at The University of Melbourne.

The theme of the Congress is Creativity and Innovation in Applied Linguistics. Contributions which address a broad range of issues in Applied Linguistics are encouraged, in areas such as language education, analysis of discourse in institutional settings, second language acquisition, first language acquisition, language policy, language assessment, and computer-assisted language learning.

For further information, please contact:

Dr Brian Lynch, Department of Applied Linguistics & Language Studies
The University of Melbourne, Parkville VIC 3052, Australia
E-mail: brian_lynch@muwayf.unimelb.edu.au

* * * * *

Please note, **ALI '94, the second Australian Linguistic Institute**, with courses and workshops in linguistics and applied linguistics, will be held from 4-14 July, 1994, at La Trobe University. For more information, contact:

ALI Coordinator, Linguistics Department, La Trobe University,
Bundoora VIC 3083, Australia
Tel: (03) 479 2338, Fax: (03) 479 1520,
E-mail LINALI@lure.latrobe.edu.au

Dipartimento di Linguistica

THOUGHT PROCESSES AND LINGUISTIC REALISATIONS IN ACADEMIC
DISCOURSE IN EUROPE

University of Rome, October 28-29, 1994

Dear Colleague,

We feel the time is ripe for an informal exchange of ideas among those working in this field --which include its comparative aspects-- and consequently we are holding a workshop in Rome, for preferably not more than 30 participants, on Friday and Saturday 28th and 29th October 1994.

The topics to be dealt with are as follows:

1. Thought processes in different academic fields;
2. The rhetorical and pragmatic structure of specialist discourse in different cultures;
3. Textual and linguistic realisations in different languages/cultures.

This progression from conceptual to discursal and linguistic considerations provides plenty of scope for a range of research interests within the field and a comparison between different methodological approaches.

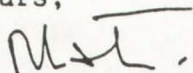
We are sure you will be interested in participating and perhaps presenting your current work, and would like to hear from you as soon as possible.

For those of you wanting to present their work, an outline of a 15 minute presentation in English or French should be received not later than April 30th.

Unfortunately, the funding we have obtained does not permit us to contribute to fares and lodging, but we will be booking very reasonable and attractive accommodation and offering a selection of economical and pleasant eating facilities as soon as we know the number of participants.

Hoping to see you in Rome in October,

Yours,

Paola Evangelisti
(for the Organising Committee)

Workshop Organizing Committee: Paola Evangelisti, David Hart,
Elizabeth Glass, University of Rome III.

Workshop Address: Academic Discourse in Europe Workshop,
Prof. Paola Evangelisti, Dipartimento di Linguistica, Via del
Castro Pretorio, 20 - 00185 Roma, Italy. FAX: +39-6-495.73.33.

Preliminary Registration Form on p. 54

TIME, SPACE, AND IDENTITY
The First International Colloquium On Deixis

December 2 - 4, 1994
College of Communications and Information Studies
University of Kentucky

The College of Communications and Information Studies, University of Kentucky, invites you to submit papers and abstracts for a colloquium on deixis, to be held Friday, December 2, to Sunday, December 4, at the University of Kentucky.

The theme of this year's colloquium, **TIME, SPACE, AND IDENTITY**, suggests a wide range of topics for our discussions, focusing on the ways in which temporal, spatial, and personal information is incorporated into talk and texts. We would like to bring together a wide range of scholars with interests in linguistics, discourse and conversation analysis, language and social interaction, pragmatics, semiotics, anthropology, psychology, cognitive science, and all others who concern themselves with deixis. Theoretical or methodological contributions are as welcome as case studies of deixis in context.

A registration fee of \$50.00 (\$15.00 for students) will pay for buffet lunches and refreshments.

The publication of a volume of essays from the colloquium is under negotiation with a leading academic press.

Please send two copies of abstracts or finished papers to the colloquium organizer:

Joachim Knuf
Department of Communication, 127 Grehan Building, University of Kentucky,
Lexington, KY 40506-0042, (606) 257-7805, E-mail: jknuf@ukcc.uky.edu

The deadline for submissions is **May 30, 1994**. The final program will be sent out to participants by the end of June. Manuscripts completed by December 31, 1994, will be reviewed for inclusion in the conference proceedings.

An e-mail listserve has been set up to facilitate the conference organization. If your local host does not support the RtellS command, mail the message Rsub deixis firstname lastnameS to listserv@ukcc.uky.edu to receive conference mailings. A contingent of hotel rooms has been reserved; details will follow with registration information.

Carl Duisberg Centren · Hansaring 49-51 · D-50670 Köln

 Hansaring 49-51
 D-50670 Köln
 Telefon: (02 21) 16 26-0 (Zentrale)
 Telefax: (02 21) 16 26-222
 Telex: 8 881 330
 Telegrammanschrift: Cedece Köln

 Konten:
 Deutsche Bank Köln Nr. 1 099 928
 (BLZ 370 700 60)
 Postgiroamt Köln Nr. 285 237-508
 (BLZ 370 100 50)

Ihr Zeichen/Schreiben

Unser Zeichen

Durchwahl (02 21) 16 26-

Datum

AI

-240

7. März 1994

Lehrerfortbildungskurse bei den Carl Duisberg Centren in Köln im August 1994

in der Anlage übersende ich Ihnen die Ankündigung für zwei Seminare der Carl Duisberg Centren zur Lehrerweiterbildung im August 1994 in Köln.

Als Deutschlehrer wissen Sie ja, wie schnell die Methoden des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache voranschreiten. Was gilt heute als gesichert und welche Neuerungen haben sich durchgesetzt? Welche Konsequenzen hat dies alles für Sie und Ihren Unterricht? Dies sind einige der Fragen, mit denen Sie sich gemeinsam mit erfahrenen DaF-Lehrern der CDC in unserem Lehrerfortbildungsseminar

"Lernziel Kommunikation" vom 1. bis 12. August 1994

an unserem Sprachcolleg in Köln auseinandersetzen werden. Selbstverständlich werden in diesem Seminar auch Fragen der Landeskunde in Theorie und Praxis (Stadtbesichtigung in Köln, Rheinfahrt zur Loreley etc.) behandelt. Denn diese Seite interessiert Sie als Deutschlehrerin und Deutschlehrer an einer Fortbildungsveranstaltung *in Deutschland* natürlich ganz besonders.

Einen ebenso wichtigen - vielfach sogar höheren - Stellenwert nimmt heute der fachsprachliche Deutschunterricht ein. In unserem zweiten Lehrerfortbildungsseminar

"Fachsprache Wirtschaft" vom 15. bis 27. August 1994

steht die Einführung in den Unterricht der Fachsprache Wirtschaft im Mittelpunkt. Die CDC blickt auf langjährige Erfahrung im Bereich der Berufs- und Fachsprachen zurück. In unserem Colleg Köln steht dabei traditionell besonders die Fachsprache der Wirtschaft im Vordergrund.

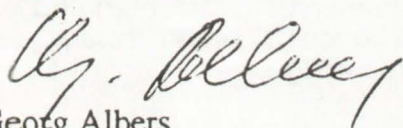

In unserem Fortbildungsseminar werden Sie zwei Wochen lang die Gelegenheit haben, an den Erfahrungen unserer Lehrer im Unterricht wie in der Materialerstellung teilzunehmen. Auch in diesem Seminar wird der Tatsache Rechnung getragen, daß die Fortbildung im Zielsprachenland stattfindet: Ein fachliches Exkursionsprogramm mit Besichtigungen und Fachkontakten gehört ebenso dazu wie landeskundlich orientierte Aktivitäten (Stadtrundgang Köln, Rheinfahrt zur Loreley).

Insgesamt bieten beide Seminare ausländischen Deutschlehrern und -lehrerinnen ein ausgewogenes Angebot an fachlicher sowie landeskundlicher Information, bei der - wie in jedem Jahr - die Auffrischung der sprachlichen Kompetenz sowie der Spaß am Wiedersehen oder Kennenlernen des Zielsprachenlandes nicht zu kurz kommen.

Mit freundlichen Grüßen

CARL DUISBERG CENTREN
gemeinnützige Gesellschaft mbH
Marketing und Vertrieb

Hans-Georg Albers

P.S. Ähnliche Lehrerfortbildungsseminare können wir auf Anfrage auch *muttersprachlichen Deutschlehrern*, die im Ausland tätig sind, anbieten. Bitte lassen Sie sich dazu von mir schriftlich oder telefonisch beraten. Ich wäre Ihnen dankbar, wenn Sie die hier vorliegenden Informationen an Ihre nicht muttersprachlichen Kolleginnen und Kollegen weitergeben würden.

Einführung in Fachsprache Wirtschaft und Wirtschaftsgeografie / Landeskunde

Dieses Seminar hilft ausländischen Lehrern, Wirtschaftsdeutsch interessanter und effektiver zu unterrichten. Sie sollen in die Lage versetzt werden, die fach- und sachbezogene sprachliche Handlungsfähigkeit ihrer Lerner gezielt zu fördern.

Im Rahmen der immer ausgeprägteren wirtschaftlichen Kommunikation hat sich Deutsch als Wirtschaftssprache etabliert.

Die CDC - Seminare basieren auf 30-jähriger Erfahrung in Unterrichtsentwicklung und praxis.

FACHSPRACHE WIRTSCHAFT bietet Ihnen eine Einführung und kritische Auseinandersetzung moderner und erprobter Unterrichtsmethoden für den zielgruppengerechten Einsatz im Unternehmen.

Das Seminar wird mit 30 Wochenstunden von erfahrenen CDC-Dozenten und Referenten, im Seminarverband und Kleingruppen, Hospitationen mit Unterrichtsanalyse und wirtschaftsbezogener Landeskunde bei Exkursionen durchgeführt.

Programm

Warum ist die Fachsprache Wirtschaft ein Sonderfall unter den Fachsprachen?

- Wodurch sich die Fachsprache auszeichnet
- Spezifik des Fachsprachenunterrichts Wirtschaft

Beachten Sie die Prinzipien des modernen Fachsprachenunterrichts?

- Adressatenorientierte Analyse des Lernbedarfs
- Funktionalität der sprachlichen Mittel
- Strukturieren von Handlungsabläufen
- Umsetzen in Trainingssequenzen
- Training durch Simulation

Arbeiten Sie mit angemessenen Unterrichtsmaterialien?

- Übersicht: Vergleich ausgewählter Lehrwerke auf dem deutschen Markt
- Lehrwerksanalyse: welche Zielgruppen, welche Inhalte, welche Lernziele, welche Methoden in welchem Lehrwerk
- Marktübersicht: Lernsoftware in Fachsprache Wirtschaft für den PC
- Lernspiele als Simulation von ökonomischen Abläufen

Hilfe zu Selbsthilfe:

Erstellung von Unterrichtsmaterial

- Umgang mit verschiedenen Textsorten: Sachtext, Werbetext, Formular, Telefonat, Verkaufsgespräch
- von der Rezeption zur Produktion: Übungsformen am Beispiel der Textarbeit
- Einsatz von Mitschnitten aus Fernseh- und Radiosendungen

Welche Unterrichtsformen prägen den handlungsorientierten Fachsprachenunterricht?

- Kommunikationstraining, z. B. Telefontraining
- Simulation
- Fallbeispiele
- Planspiele
- Erarbeitung von Unterrichtskonzepten und Erprobung im Seminar

Wie wird in der CDC gearbeitet?

- Hospitationen in verschiedenen Kursstufen
- Gespräch mit dem Autor von 'Fachsprache Wirtschaft' Christian Schulze (CDC Köln)
- Vorstellung der Prüfung 'Wirtschaftsdeutsch International'
- Gespräch mit der Referentin für Unterrichtsentwicklung Sigrid Schmeichel-Möhlmann über die Erarbeitung eines Modulsystems für die Fachsprache Wirtschaft
- Kennenlernen der CDC-Mediothek im individuellen Studium

Exkursionen

Betriebsbesichtigung der Firma Bayer
 Amt für Wirtschaftsförderung Köln
 Besuch von Verkaufsausstellungen verschiedener Fachverlage in Düsseldorf

Seminarunterlagen

Umfangreiches Arbeitsmaterial, Adressenlisten zum Materialbezug sowie die Neuausgabe von "Fachsprache Wirtschaft", 1992, CDC-Lehrwerk von Dietrich Fischer und Christian Schulze.

Seminarzertifikat

Als Bestätigung Ihrer Teilnahme erhalten Sie ein Zertifikat mit den Inhalten des Seminars.

Seminarpreis

inclusive Hotelunterkunft Einzelzimmer mit Frühstück	DM 2.110,00
oder inclusive Privatunterkunft Einzelzimmer mit Frühstück	DM 1.620,00

Zusätzliches Rahmenprogramm

[Die Veranstaltungen des Rahmenprogramms sind nicht im Preis enthalten.]

- Historischer Stadtrundgang in Köln
- Sonntag, 21. 08. 94: Rheinfahrt zur Loreley

Anmeldeformular auf Seite 55

AILA NEWS

SCIENTIFIC COMMISSION ON LEARNER AUTONOMY FORMED AT AILA '93 CONGRESS

At its 8/93 meeting, the AILA International Coordinating Committee established a Scientific Commission on Learner Autonomy in response to a proposal developed by Anita Wenden and Leslie Dickinson and presented by Ross Steele, the Coordinator for Scientific Commissions.

As stated in the proposal, the purpose of the commission is (1) to develop and establish a methodology of language learning; (2) to stimulate further research in the area of learner strategies, self-directed learning, and self-instruction; (3) to encourage the development of curricula, including appropriate materials and tasks to incorporate language training with learner training in a variety of instructional contexts and to evaluate these projects.

The first meeting of AILA's Scientific Commission on Learner Autonomy was held at the AILA Congress in Amsterdam on Thursday 8/12. Leslie Dickinson and Anita Wenden were elected as co-convenors for 1993-1996, and it was agreed that they would look into the formation of a steering committee to share in the decisionmaking and responsibilities of the Scientific Commission.

The following were identified as areas of interest as they relate to the promotion of autonomy:

- (1) teacher education
- (2) learner beliefs (metacognition)
- (3) methods for implementing autonomy
- (4) relationship between learner strategies and learner autonomy
- (5) relationship between educational/cognitive psychology and learner autonomy

The following research concerns were identified:

- (1) replication of studies
- (2) intervention studies (rather than descriptive studies)
- (3) longitudinal studies
- (4) definitional problems

CALL FOR PAPERS

SYSTEM Special issue on autonomy

The AILA Scientific Commission on Learner Autonomy has been invited to prepare a special number of System on autonomy, to be edited by Leslie Dickinson and Anita Wenden. We would be grateful for offers of papers addressing the general theme of the relationship of autonomy to related areas such as strategy training, learner training, self access, and learner centered teaching. The paper might focus on a theoretical exploration of the relationship, an account of research looking at the relationship (e.g. the development of autonomy through use of a self access mode), and/or an account of attempts to promote autonomy through encouraging learning in one of these related modes.

Abstracts, of not more than 200 words, should be sent to both editors by May 30 1994. Papers selected for the Special Edition will be required by the end of August 1994.

Anita Wenden
97-37 63rd Rd. #15E
Rego Park, New York 11374, USA
Tel: 718 257 3932
Fax: 718 262 2027
E-mail: WLDY@CUNYVM

Leslie Dickinson
13 Church Hill
Edinburgh EH10 4BG, UK
Tel: 031 447 5843
Fax: 031 557 5138

MEMBERSHIP SURVEY FORM

If you would like to be a member of the new SC, please complete the following form and return it to Leslie Dickinson or Anita Wenden.

=====

NAME..... TEL:..... FAX:.....
(please print)

MAILING ADDRESS.....

.....

E-Mail ADDRESS.....

Type of membership

..... I'd like to be a member of the scientific commission*

..... I'd like to be a member of the SC's network

*To be a member of the SC, a person must be a member of his/her national affiliate. If there is no national affiliate, (s)he may become an individual member of AILA by sending in membership fees (40 swiss francs) to Marc Spoelders, Universiteit Gent, Henri Dunantlaan 1 B-9000 Gent, Belgium.

Network members will receive the newsletter and notice of the SC's publications, but they would have to be AILA members to participate in symposia. (At present there is no charge for the newsletter.) Members of the SC will, automatically, be considered members of the network.

SC projects

List the type of projects you'd like the SC to facilitate.

POSTGRADUATE DIPLOMA IN BRITISH STUDIES

June 1994 - May 1996

**British Studies Centre
Åbo Akademi University**

The British Studies Centre

The British Studies Centre was founded in 1994 and is based in the English Department of Åbo Akademi University. The Centre serves as the focus for teaching and research in British Studies in Åbo Akademi University, the University of Turku, and the Turku School of Economics and Business Administration. The Official Patron of the Centre is the British Ambassador to Finland.

The Postgraduate Diploma

In cooperation with the Centre for Extension Studies of Åbo Akademi University, the Suomen englanninopettajien yhdistys and the Finnish Institute in London, the British Studies Centre is offering a part-time postgraduate programme leading to a 40 study-week Diploma in British Studies.

Eligibility

The programme should be of interest to teachers, journalists, diplomats and others who have a personal or professional interest in present-day Britain. Applicants should have a master's degree including English to at least the level of cum laude or 35 study-weeks.

Areas of Study

The programme will embrace four main areas of study:

- * contemporary British literature
novels, poems and plays of the past twenty years, representing a wide range of regional and cultural groupings
- * language in Britain today
different varieties of English in speech communities and modern media of communication in Britain
- * British culture and society
topical issues such as immigration, human rights, popular culture and the media, and changing patterns of education and employment
- * representations of Britain
the image of Britain in literature, the press, film, television and radio

Throughout the course there will be thematic links between the four main areas of study.

Timetable

The course will begin in June 1994 and conclude in April 1996, so that the Diploma can be awarded in May 1996. Participants will attend two 2-week periods of intensive tuition, the first in Åbo and Kiljava in June 1994, the second in London in June 1995. The period in London will include a programme of theatre visits as part of the literature syllabus, and a number of other events related to the themes of the course. Participants will also attend a total of eight weekend seminars in Åbo: in October 1994, November 1994, February 1995, April 1995, October 1995, November 1995, February 1996 and April 1996.

Written Assignments

Participants will submit four written assignments per year, one in each of the four main areas of study. As much as possible, assignments will be tailor-made to suit participants' individual interests and professional needs.

The Teaching Team

The Director of the programme is Professor Roger D. Sell (Åbo Akademi University), who is also coordinator for the literary syllabus. The other coordinators are: Professor Martin Montgomery (University of Strathclyde) for language in Britain; Dr Keith Battarbee (University of Turku) for British culture and society; and Dr Antony Johnson (Åbo Akademi University) for representations of Britain. During the two periods of summer tuition the teaching team will be augmented by other academics, creative writers and specialists from both Britain and Finland.

Fees and Other Expenses

The tuition fee is FIM 5.000, to be paid in two instalments of FIM 2.500. This fee does not include expenses for books, theatre tickets, accommodation, travel, and food. The additional expenses for the two-week period in London in June 1995 are likely to be around FIM 6.000.

Applications

Application forms are available from the Åbo Akademi Extension Studies Centre, Biskopsgatan 10, 20500 Åbo (tel. 921-654685). The completed form should be returned to the Centre for Extension Studies before April 1st, 1994. Notification of acceptance will be given by April 30th, 1994.

KULTTUURIT KOHTAAVAT

Suomalais-saksalaiset kulttuurierot talouselämän näkökulmasta

Liisa Tiittula

147 s. + liitteet. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-190. ISSN 0356-8164, ISBN 951-702-512-2. Helsinki 1993. Hinta 80 mk. Myyjä: Kyriiri Oy:n kirjakauppa, Helsingin kauppakorkeakoulu, Runeberginkatu 14-16, 00100 Helsinki, puh. 90 4313 310.

Sitä mukaa kun on tullut selväksi, että kielenopetukseen pitää sisällyttää kieliopin ja sanaston ohella myös kulttuuriin tutustuttamista, on herännyt tarve saada tietoa kulttuurin ja kielen suhteesta ja vaikutuksesta arkiseen toimintaan.

Dosentti Liisa Tiittula on kirjoittanut teoksen, joka valaisee suomalaisten ja saksalaisten toimintatapojen eroa yhdellä keskeisellä alueella, liike-elämässä. Teosta varten hän on suorittanut laajan tutkimuksen, jossa on haastateltu kokeneita suomalais-saksalaisen kaupan asiantuntijoita. Keskeinen anti on kiinnittää huomiota kulttuurien eroihin, joita emme havaitse, mutta jotka ovat perustana niin käytöksen ja tapojen erilaisuudelle kuin näiden erojen havaitsemiselle. Onko esimerkiksi suomalaisten vaiteliaisuus harkitsevuutta vai päämäärättömyyttä?

Yksi keskeinen ajatus tutkimuksessa "Kulttuurit kohtaavat" on stereotyyppien välttämisen tärkeys ja todellisuuden moninaisuus. Tilanne, sukupuoli ja ikä vaikuttavat olennaisesti ihmisen käyttäytymiseen.

Teos sisältää katsauksen kulttuurin tutkimukseen kielen avulla, tiivistetyn selostuksen tutkimusasetelmasta. Pääasiallisen sisällön muodostaa kulttuurierojen eri näkökohtien tarkastelu, jota valaisevat runsaat esimerkit.

Sinulle, kansainvälistyjä

YRITYSVIERAILUT 5 KIELELLÄ

englanti-ruotsi-saksa-ranska-venäjä

Kirjasta löydät 5 kielellä tärkeimmät fraasit, joita tarvitset ottaessasi vastaan ulkomaisia yritysvieraita. Aiheina ovat mm. yritysesittelyt, tuotteesta kertominen, tehdaskierros, esityksen havainnollistaminen ja sosiaaliset tilanteet. Kirja on apuneuvo emännille ja isännille sekä niille, jotka hoitavat vierailuihin liittyviä järjestelyjä. FINTRA-julkaisu nro 99, 1994, n. 200 s., 270 mk.

PUHELIMESSA 5 KIELELLÄ

englanti-ruotsi-saksa-ranska-venäjä

Yli 25 tärkeintä puhelintilannetta 5 kielellä. Kätevä käsikirja, joka sopii jokaisen ulkomaanpuheluja hoitavan käyttöön. FINTRA-julkaisu nro 95, 1993, n.100s., 150 mk.

SUOMI-FINLAND KALVOSARJA

Tuore tietopaketti vientimiehen salkkuun ja muihinkin Suomi-esittelyihin. Kieli englanti, 6 kalvoa, sisältönä mm. väestörakenne, hallitusmuoto, sijainti ja ilmasto, kansantalouden ja ulkomaankaupan kehitys ja Suomen talouselämän vahvuudet. FINTRA-julkaisu nro 85, 2. uusittu painos, 1994, 150 mk.

IHMINEN JA KULTTUURI

Suomalainen kansainvälistyvässä maailmassa

Tärkeä perusteos suomalaisuuden tuntemuksesta ja muiden kulttuurien kohtaamisesta. Tekijöinä dos. Olli Alho, prof. Jaakko Lehtonen, MA Aino Raunio ja päätoim. Matti Virtanen. FINTRA-julkaisu nro 72, 3. painos, 1994, n.120 s., 210 mk.

KULTTUUREJA JA KÄYTTÄYTYMISTÄ

90 maata suomalaissilmin

Suomalaisten havainnot ja kokemukset 90 eri maan bisneskulttuurista - mukana ns. kovat faktat, suorasanaista tekstiä että hakusanaosiot. FINTRA-julkaisu nro 77, 2. uusittu painos, 1993, 220 s., 270 mk.

SUOMALAINEN ENSIVAIKUTELMA

Tiivis opas kansainvälisen liike-elämän pukeutumis- ja käytöstavoista. FINTRA-julkaisu nro 86, 1991, 96 s., 145 mk.

Hintoihin lisätään toimituskulut.

Tilaukset ja tiedustelut:

FINTRA, puh. (90) 659 322, fax (90) 607 527, PL 341 (Munkkisaarenk. 2), 00151 Helsinki.

Pyydä lisätietoja ja tilaa julkaisuja faxaamalla tämä FINTRAan (90) 607 527

Haluan tilata julkaisut: _____

Nimi _____

Tehtävä _____ Puhelin _____

Yritys _____

Osoite _____

Päiväys _____ Allekirjoitus _____

FINTRA

KANSAINVÄLISEN KAUPAN KOULUTUSKESKUS
THE FINNISH INSTITUTE FOR INTERNATIONAL TRADE

Laila Lehikoinen

SUOMEA ENNEN JA NYT

*Suomen kielen kehitys
ja vaihtelu*

**SUOMEA
ENNEN JA NYT**
Suomen kielen kehitys
ja vaihtelu

FINN LECTURA

**MIELENKIINTOINEN
KIRJAUUTUUS!** *Suomea
ennen ja nyt johdattaa luki-
jan suomen kielen vaiheisiin
aina suomalais-ugrilaisesta
kantakielestä nykypäiviin
erityisesti puhe-suomen eri
muotoja tarkastellen.*

- *Perusteos ulkomaalaisil-
le suomen opiskelijoille.*
- *Oivallinen käsikirja kai-
kille suomen kielen vai-
heista kiinnostuneille!*
- *Koko B5, 256 sivua.
Kustantajan hinta 125,-*

FINN LECTURA

*Rautatiepääläisenkatu 6, 00520 HELSINKI
Puh. (90) 1502 348, fax (90) 1464 370*

Universität Vaasa
 Institut für Deutsche Sprache und Literatur
 PL 297
 FIN – 65101 Vaasa
 Tel: +358-61-324 81 30 / 12 / 10
 Fax: +358-61-324 81 31

GERMANISTISCHE FORSCHUNGEN ZUM LITERARISCHEN TEXT

6. internationale Arbeitstagung: 30. September-2. Oktober 1994 in Vörå/Vöyri

ANMELDUNG

(bitte bis spätestens 25.4.1994 nach Vaasa schicken!)

NAME _____

INSTITUTION (Adresse, Telefon, Fax) oder PRIVATADRESSE (falls das 2. Zirkular dorthin geschickt werden soll)

_____
 _____

Ich möchte einen Vortrag halten: JA NEIN 20 Min 45 Min

THEMA: _____

_____
 _____

Teilnahmegebühr (Bus Vaasa-Vörå-Vaasa; Unterkunft; Vollverpflegung; Konferenzgebühr); bitte ankreuzen, welche Unterkunft gewünscht wird:

A	Hotel, Einzelzimmer	1100 FIM	_____
B	Hotel, Doppelzimmer	950 FIM	_____
C	Jugendherbergsähnliche Unterkunft (Doppelzimmer)	570 FIM	_____
D	Billigstunterkunft (nur für Studenten)	450 FIM	_____

**International Conference of Applied Linguistics
Tallinn, October 21-22, 1994**

CONFERENCE REGISTRATION FORM

Your full name and title:

Where you work, occupation:

Contact address (home or work):

(street)

(town, area code)

(country)

Accommodation needed Yes / No (Please circle)

October 20

October 21

October 22

(Please circle the date for which you require accommodation)

Preferred accommodation (please underline):

University Hall of Residence

**** star hotel

*** star hotel

** star hotel

SPEAKER'S PROPOSAL FORM

Please be prepared to present your report within 20 minutes, poster presentation 10 minutes, workshops 40 minutes. As after the Conference the proceedings will be published, we would be grateful if you could bring a typed text of your report and submit it to the Conference Organising Committee.

Title of your report:

Please enclose a typed abstract (50 words) on a separate sheet of paper.

Do you require any of the following for your session (please circle):

OHP

Video

Cassette player

Please return the forms no later than May 1, 1994.

Johannes Gutenberg-Universität
 Fachbereich Angewandte Sprach- und Kulturwissenschaft
 Germanistisches Institut
 D 76711 GERMERSHEIM
 Tel.: +49-7274-508 322/324
 Fax: +49-7274-508 429

"ÜBERSETZERISCHE KOMPETENZ"

SYMPOSIUM ZU FRAGEN DER ÜBERSETZERAUSBILDUNG
 Germersheim, 10.-13. November 1994

ANMELDUNG (bitte bis 1. 5. zurücksenden!)

NAME _____

ADRESSE _____

Ich möchte einen Vortrag halten

JA

NEIN

Der Vortrag wird dauern

20 Minuten

45 Minuten

THEMA _____

Bitte reservieren Sie für mich für die Zeit vom _____ bis _____ November 1994 in

Germersheim ein EINZELZIMMER / DOPPELZIMMER im Hotel. Die Kosten pro Nacht

dürfen 35 / 50 / 60 / 70 / 80 / 90 / 105 DM nicht überschreiten.

DATUM _____ UNTERSCHRIFT _____

Academic Discourse
in Europe

Preliminary Registration

Name, Surname _____

Mailing Address _____
_____

Telephone, Fax _____

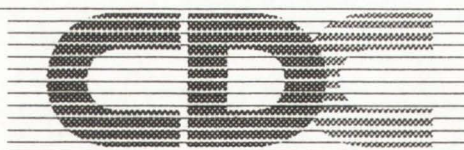
Accompanying person(s) _____
_____ I intend to participate in the Academic Discourse in Europe
Workshop and would like to give a 15 minute presentation of my work
with the following (preliminary) title
_____I will need a single room double room would want to
share a double room with

Date:

Signature:

Please return this form before April 30, 1994

Bitte einsenden an:

CARL DUISBERG CENTREN
 gemeinnützige Gesellschaft mbH
 Hansaring 49-51

D-50670 Köln

Fax: ++49/221/1626222

FI

A Anmeldung zu einem Seminar für ausländische Deutschlehrer

TEILNEHMER

Name wie im Paß _____ Vorname wie im Paß _____

weiblich
 männlich

Geburtsdatum _____ Nationalität _____

PRIVATANSCHRIFT

Straße, Hausnummer oder Postfach _____ Telefon _____

Land, Postleitzahl, Wohnort _____ Telefax _____

SCHULANSCHRIFT

Name der Schule _____

Straße, Hausnummer oder Postfach _____ Telefon _____

Land, Postleitzahl, Wohnort _____ Telefax _____

UNTERRICHTSTÄTIGKEIT Ihre Antworten helfen uns, Ihren Kurs optimal vorzubereiten!

Sind Sie Muttersprachler(in)? ja nein

An welcher Schulform unterrichten Sie?
_____

auf der Niveaustufe: Grundstufe Mittelstufe Oberstufe

in der Fachrichtung: Allgemeinsprache Fachsprache Wirtschaft
Fachsprache Technik

Welche Zielgruppen unterrichten Sie?
_____

Wieviel Stunden Deutschunterricht haben Ihre Teilnehmer pro Woche?
_____

Welche Wünsche haben Sie
im Bezug auf das Seminar?
_____
_____

KORRESPONDENZ UND RECHNUNG

Privatanschrift Schulanschrift

GEBUCHTES SEMINAR

Lernziel Kommunikation 1.8.-12.8.94
 incl. Hotelunterkunft, Einzelzimmer/Frühstück DM 1.990,-
 incl. Privatunterkunft, Einzelzimmer/Frühstück DM 1.500,-

Fachsprache Wirtschaft 15.8.-27.8.93
 incl. Hotelunterkunft, Einzelzimmer/Frühstück DM 2.110,-
 incl. Privatunterkunft, Einzelzimmer/Frühstück DM 1.620,-

DATUM, UNTERSCHRIFT _____

1. **Introduction**

The purpose of this study is to investigate the effects of the independent variable on the dependent variable. The study is designed to provide a comprehensive overview of the topic.

The research is structured as follows: first, the theoretical background is discussed, followed by a description of the methodology used. The results are then presented and discussed in detail.

The findings of the study indicate that there is a significant relationship between the variables. These results are consistent with previous research in the field.

The study has several limitations, including a limited sample size and a cross-sectional design. Future research should address these limitations to provide more robust evidence.

In conclusion, the study contributes to the understanding of the phenomenon under investigation. The results have important implications for both theory and practice.

The authors would like to thank the funding agency for their support. We also thank the participants for their time and contribution to the study.

References

- Smith, J. (2010). The effects of X on Y. *Journal of Research*, 15(2), 123-135.
- Johnson, A. (2012). A review of the literature on X and Y. *Annual Review of Psychology*, 63, 45-65.
- Lee, S. (2015). The relationship between X and Y: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 141(3), 345-365.

Correspondence: Dr. Jane Doe, Department of Psychology, University of Example, Example City, Example State, Example Country. Email: jane.doe@example.edu

Tilaan Kielikeskustelua-lehden
vuodeksi 1994 (100 mk/vuosikerta)

_____ kpl

Nimi: _____

_____

Osoite: _____

_____

_____

Jyväskylän yliopisto

Korkeakoulujen kielikeskus

PL 35

40351 JYVÄSKYLÄ

2

Jyväskylän yliopisto
Korkeakoulujen kielikeskus
PL 35
40351 JYVÄSKYLÄ

ISSN 1236-1771
Jyväskylän yliopistopaino
Kansi: Kirjapaino Kari ky
1994